

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2014

ulkoasiainministeriö • oikeuspalvelu • EU-tuomioistuinasiat

*Åtgärder av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1–31.12.2014*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–31.12.2014

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa vuoden 2014 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Euroopan unionin tuomioistuin muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen, jonka tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. EU-tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Lisäksi niillä on oikeus tehdä väliintulo kaikissa EU-tuomioistuimessa vireillä olevissa kanne- ja valitusasioissa. Jäsenvaltiot esiintyvät unionin tuomioistuimessa myös vastaajina komission nostettua niitä vastaan kanteen, kantajina nostessaan itse kanteen toimielintä vastaan ja valittajina hakiessaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamaan tuomioon.

EU-rikkomusasioilla tarkoitetaan Euroopan komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa jäsenvaltion ja komission välinen yhteisymmärrys ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely jakaantuu virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Näiden menettelyvaiheiden läpikäynti on edellytys sille, että komissio voi nostaa jäsenvaltiota vastaan rikkomuskanteen. Komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan myös unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Mikäli menettely etenee unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja tuomioistuin katsoo, ettei täytäntöönpanoa ole suoritettu asianmukaisesti, jäsenvaltio voidaan määrätä maksamaan sakkoa unionille.

EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioiden hoito kuuluu Suomessa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioiden yksikön tehtäviin. Suomea EU-tuomioistuimessa edustavat valtionasiamies ja valtionasiamiehen sijainen. Valtionasiamiehenä toimii EU-tuomioistuinasioiden yksikön päällikkö.

Suomi vastasi kertomuskaudella yhteen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 258 artiklassa tarkoitettuun rikkomuskanteeseen, joka koski rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin säännösten täytäntöönpanon viivästymistä Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Kanteessaan komissio pyysi tuomioistuinta myös määräämään Suomelle 19 178,25 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon tuomion julistamispäivästä lähtien.

Suomi nosti komissiota vastaan kanteen pyytäen unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 31 artiklan perusteella tekemän päätöksen, jonka mukaan Suomessa on myönnetty maaseuturahaston varoja käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaan unionin sääntöjen vastaisesti.

Kertomuskaudella unionin tuomioistuin antoi tuomion kolmessa suomalaisen tuomioistuimen vireille saattamassa SEUT 267 artiklan mukaisessa ennakkoratkaisuasiassa. Nämä koskivat muilla fyysisillä alustoilla kuin painettuna oleviin kirjoihin (esim. CD-ROM-levyllä tai muistitikulla olevat kirjat)

sovellettavaa arvonlisäverokantaa (C-219/13, *K*), työtapaturman perusteella maksettavan haittarahan suuruuden määrittämistä (C-318/13, *X*) ja työehtosopimuksen määräyksen, jonka mukaan äitiysvapaan palkkaa ei makseta työntekijälle, joka jää uudelle äitiysvapaalle suoraan palkattomalta hoitovapaalta, unionin oikeuden mukaisuutta (C-512/11 ja C-513/11, *Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry ym.*). Suomi osallistui kertomuskaudella neljän uuden suomalaisen ennakkoratkaisupyyntö (C-4/14, *Bohez*, C-198/14, *Visnapuu*, C-310/14, *Nike* ja C-314/14, *Sanoma*) sekä useiden ulkomaisten tuomioistuinten vireille saattamien ennakkoratkaisuasioiden käsittelyyn. Uusista ulkomaisista ennakkoratkaisupyyntöistä periaatteellisesti erityisen merkittävänä voidaan mainita asia C-62/14, *Gauweiler*, joka koski Euroopan keskuspankin toimivaltaa tehdä päätös rahapoliittisten suorien kauppohen- teknisistä ominaisuuksista (Technical Features of Outright Monetary Transactions). Useimmat muista ulkomaisista ennakkoratkaisupyyntöistä, joiden käsittelyyn Suomi osallistui, koskivat verotusta.

Merkittävä osa kertomuskaudella vireillä olleista Suomen väliintuloista koski unionin toimielinten asemaa ja toimivaltasuhteita Lissabonin sopimuksella luodussa perussopimusjärjestelmässä. Näissä asioissa oli kyse muun ohella ns. delegoidun lainsäädäntövallan ja täytäntöönpanovallan välisestä suhteesta, unionin ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta unionin ulkosuhteissa sekä päätöksenteosta unionin kansainvälistä edustamista koskeissa kysymyksissä. Muista väliintuloista voidaan mainita erityisesti vesipuitedirektiivin sisältyvän ”vesipalvelun ” käsitteen tulkintaa koskeva asia.

Unionin tuomioistuin antoi kertomuskaudella lausuntonsa kahdessa periaatteellisesti merkittävässä SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaisessa lausuntoasiassa, joiden molempien käsittelyyn Suomi osallistui. Lausunnossa 1/13 tuomioistuin katsoi, että kolmannen valtion ns. Haagin lapsikaappaus sopimukseen liittymistä koskeva hyväksyntä kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Lausunnossa 2/13 tuomioistuin puolestaan katsoi, että sopimusluonnos, joka koskee Euroopan unionin liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen, ei ole sopusoinnussa unionin perussopimusten kanssa.

Komission Suomea vastaan käynnistämien, unionin oikeuden soveltamista koskevien rikkomusmenettelyiden määrä kasvoi jossain määrin aiempiin kertomuskausiin verrattuna; komissio toimitti Suomelle kuusi virallista huomautusta ja seitsemän perusteltua lausuntoa. Nämä koskivat muun muassa ajokorttidirektiivin täytäntöönpanoa, toisesta jäsenvaltiosta vuokratun tai liisatun ajoneuvon verotusta, kabotaasiliikenteen sääntelyä sekä kansallisen syrjinnän vastaisen elimen toimivaltaa työelämän kysymyksissä. Myös direktiivin täytäntöönpanon viivästykseen perustuvien rikkomusasioiden määrä kasvoi aiempiin kertomuskausiin verrattuna.

SAMMANFATTNING

Denna rapport redogör för finska regeringens åtgärder i EU-domstolsärenden och i EU-överträdelseärenden under 2014.

Med *EU-domstolsärenden* avses mål som behandlas vid Europeiska unionens domstol. Europeiska unionens domstol består av domstolen, tribunalen och personaldomstolen. Domstolarna bildar tillsammans unionens rättstillämpande organ som har i uppgift att säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen. De ärenden som behandlas vid EU-domstolen kan indelas i tre huvudgrupper: *begäran om förhandsavgörande*, *direkt talan* som väcks mot en medlemsstat eller en institution och *överklagande* till domstolen beträffande tribunalens domar. Medlemsstaterna kan delta i behandlingen av alla begäranden om förhandsavgörande. Dessutom har de rätt att intervensera i alla tvister inför EU-domstolen. Medlemsstaterna uppträder också som svarande i unionens domstol när kommissionen väckt talan mot dem, som kärande när de själva väcker talan mot någon institution, och som klagande när de söker ändring i en dom som tribunalen meddelat.

Med *EU-överträdelseärenden* avses ett administrativt förfarande som kommissionen inleder mot en medlemsstat som brutit mot sina medlemskapsförpliktelser. Avsikten med förfarandet är att nå enighet mellan medlemsstaten och kommissionen och att avsluta förfarandet utan att ärendet behöver avgöras av unionens domstol. Förfarandet inleds med en formell underrättelse, varefter följer ett motiverat yttrande. Först efter dessa två steg kan kommissionen väcka talan mot en medlemsstat om fördragsbrott. Kommissionen kan också inleda ett överträdelseförfarande om den anser att medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom. Om ärendet läggs fram för EU-domstolen och domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att följa dess dom, kan den förelägga staten att betala vite.

I Finland handläggs EU-domstolsärenden och EU-överträdelseärenden av enheten för EU-domstolsärenden vid utrikesministeriet. I EU-domstolen representeras Finland av statsombudet eller ombudets ersättare. Finlands statsombud är enhetschefen för EU-domstolsärenden.

Under rapporteringsperioden lämnade Finland in svaromål i ett överträdelseförfarande mot Finland enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Förfarandet gällde försenat genomförande i Fastlandsfinland och på Åland av bestämmelserna i direktivet om byggnaders energiprestanda. I sin talan yrkar kommissionen också att domstolen ska förelägga Finland ett vite på 19 178,25 euro per dag räknat från den dag då domen meddelades.

Finland väckte talan mot kommissionen och yrkade att tribunalen ska upphäva kommissionens beslut utifrån artikel 31 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitikens enligt vilket Finland har beviljat medel från jordbruksfonden för anskaffning av begagnade maskiner och anläggningar i strid med gemenskapsreglerna.

Under rapporteringsperioden har domstolen meddelat dom i tre mål som finska domstolar med stöd av artikel 267 i EUF-fördraget har begärt förhandsavgörande om. Målen gällde vilken mervärdesskattesats som ska tillämpas på böcker utgivna på andra fysiska bärare än papper, såsom på CD-rom eller minnespinne (C-219/13, K), bestämning av ersättningsbelopp för bestående men på grund av olycksfall i arbetet (C-318/13, X) och kollektivavtalsbestämmelsers förenlighet med unionsrätten, enligt vilka lön

under moderskapsledighet inte betalas ut till arbetstagare som blir moderskapslediga på nytt direkt efter en obetald föräldraledighet (C-512/11 och C-513/11, *Hälso- och socialvårdens förhandlingsorganisation TSN rf*). Under rapporteringsperioden deltog Finland i behandlingen av fyra nya finländska begäranden om förhandsavgörande (C-4/14, *Bohez*, C-198/14, *Visnapuu*, C-310/14, *Nike* och C-314/14, *Sanoma*) och flera förhandsavgörandeförfaranden anhängiggjorda av utländska domstolar. Bland nya utländska begäranden om förhandsavgörande som i principiellt hänseende är särskilt viktiga kan nämnas mål C-62/14, *Gauweiler*, som gällde Europeiska centralbankens befogenhet att besluta om de tekniska egenskaperna för direkta monetära transaktioner (Technical Features of Outright Monetary Transactions). De flesta andra utländska begäranden om förhandsavgörande som Finland deltog i gällde beskattning.

En betydande del av de under rapporteringsperioden anhängiga målen där Finland har intervenerat gällde unionsorganens ställning och behörighetsfördelningen i grundfördragssystemet som skapats genom Lissabonfördraget. Dessa mål gällde utöver annat förhållandet mellan den s.k. delegerade befogenheten att anta akter och verkställande befogenheter, behörighetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna i unionens yttre förbindelser och beslutsfattandet i frågor som gäller företräddande av unionen i internationella sammanhang. Av de övriga interventionerna kan särskilt nämnas målet som gäller tolkningen av begreppet "vattentjänster" som ingår i ramdirektivet för vatten.

Domstolen gav under rapporteringsperioden principiellt viktiga yttranden enligt artikel 218.11 i EUF-fördraget i två mål som Finland deltog i. I yttrande 1/13 ansåg domstolen att ett godtagande av ett tredjelands anslutning till den s.k. Haagkonventionen om bortföranden av barn omfattas av Europeiska unionens exklusiva befogenhet. I yttrande 2/13 ansåg domstolen att utkastet till avtal om Europeiska unionens anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna inte är förenligt med grundfördragen.

Antalet överträdelseförfaranden om tillämpningen av unionsrätten som kommissionen inlett mot Finland ökade till en viss grad jämfört med tidigare rapporteringsperioder. Kommissionen lämnade Finland sex formella underrättelser och sju motiverade yttranden. Dessa gällde bland annat genomförandet av körkortsdirektivet, beskattningen av fordon som hyrts eller leasats i en annan medlemsstat, regleringen av kabotagetrafiken och behörigheten för det nationella organet mot diskriminering i arbetslivsfrågor. Också antalet överträdelseförfaranden som gällde fördröjt genomförande av direktiv ökade jämfört med tidigare rapporteringsperioder.

TIIVISTELMÄ.....	2
SAMMANFATTNING	4
1 TAUSTAA	7
2 TUOMIOISTUINASIAT	12
2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT.....	12
2.1.1 Tuomiot	12
2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	18
2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	20
2.2 SUOMEN NOSTAMAT KANTEET	25
2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	25
2.3 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	26
2.3.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	26
2.4 VÄLIINTULOT.....	27
2.4.1 Tuomiot	27
2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	29
2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	30
2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT.....	33
2.5.1 Lausunnot.....	33
2.5.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.....	34
3 RIKKOMUSMENETTELYT.....	35
3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET.....	35
3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset.....	35
3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset.....	37
3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT.....	38
3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot.....	38
3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot.....	40
4 NOTIFIKAATIOT.....	40

1 TAUSTAA

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyssä vuoden 2014 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita. Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta, unionin yleisestä tuomioistuimesta ja virkamiestuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Unionin tuomioistuin, unionin yleinen tuomioistuin ja virkamiestuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa unionin toimielinten väliset asiat, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset oikeuskysymysten osalta.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

Virkamiestuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat EU:n virkamiehiä koskevat riita-asiat.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöjä unionin oikeuden tulkinnasta.

EU-tuomioistuinasiat

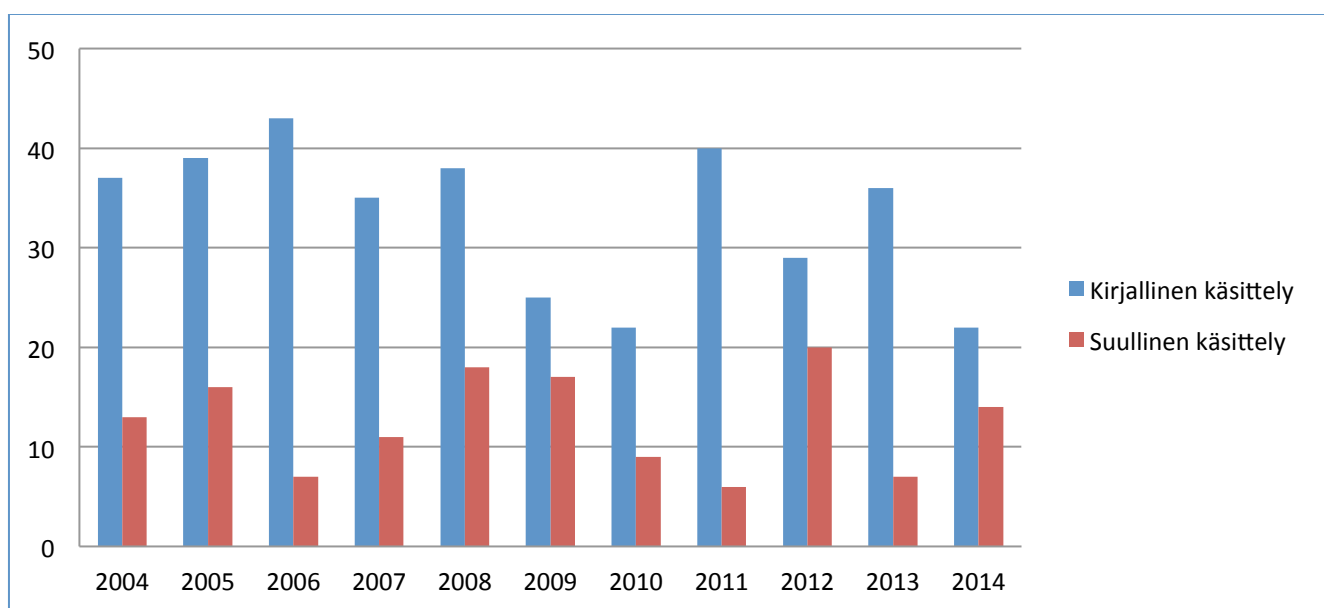
Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa kolmeen pääryhmään: *ennakkoratkaisupyyntöihin*, jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin *suoriin kanteisiin* ja unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin *valituksiin*. Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisupyynnöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset*. Suorissa

kanteissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin suoriin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tuleviin ennakkoratkaisuasioihin hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perustein Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota koskevassa asiassa, nostaa kanteen esimerkiksi komissiota vastaan saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi jäsenvaltion käytettävissä olevista keinoista vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2014) Suomi osallistui 22 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 14 asian suulliseen käsittelyyn unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2004–2014

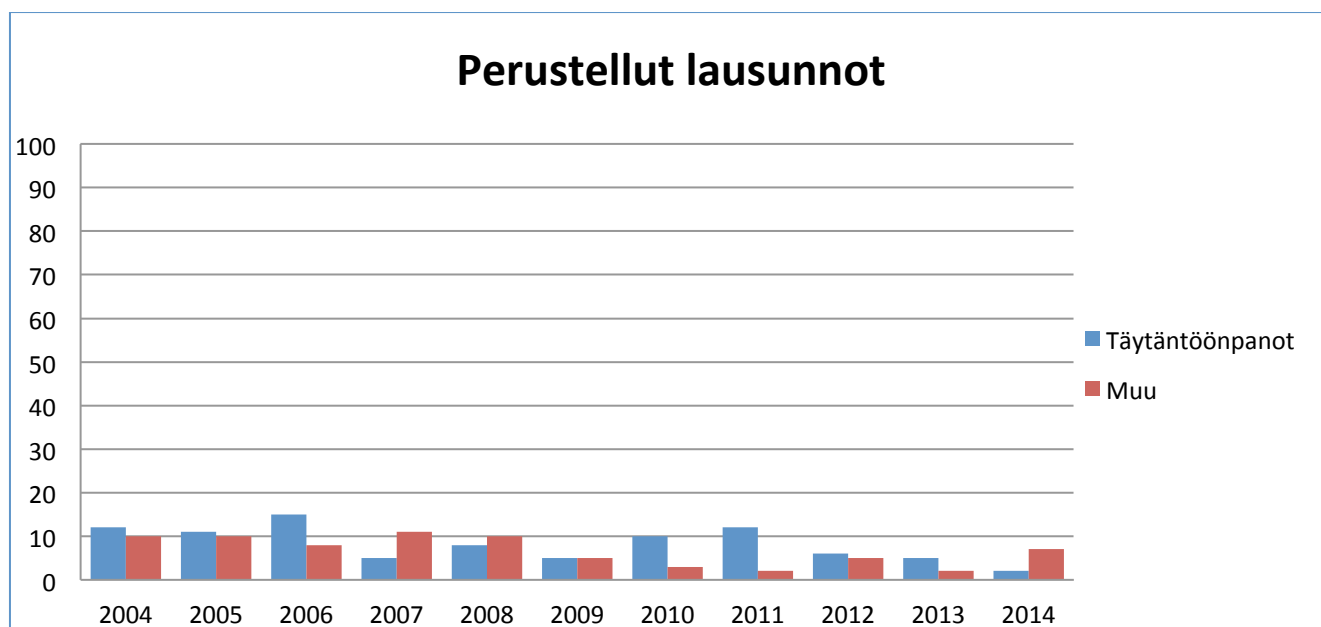
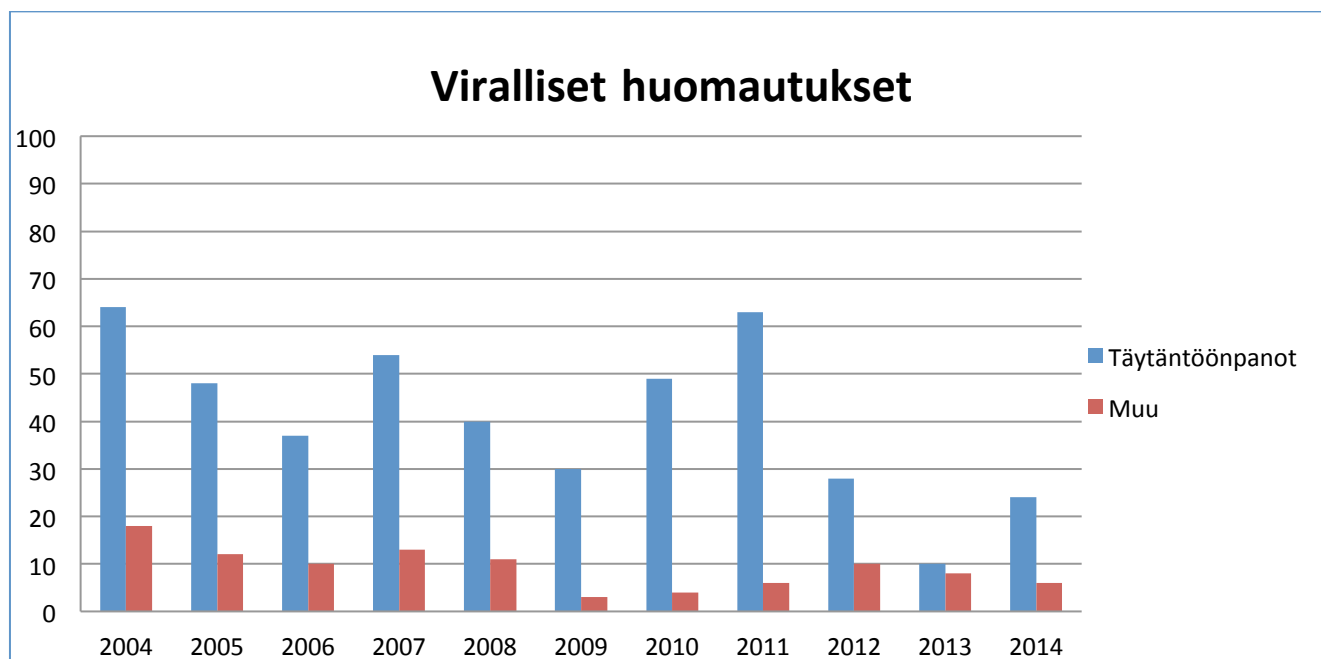
EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi. Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*. Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle – Suomessa käytännössä ulkoasiainministerille – *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Vain pieni osa

direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä¹ koskevista virallisista huomautuksista johtaa perustellun lausunnon antamiseen. Muiden virallisten huomautusten osalta noin puolet johtaa perustellun lausunnon antamiseen.

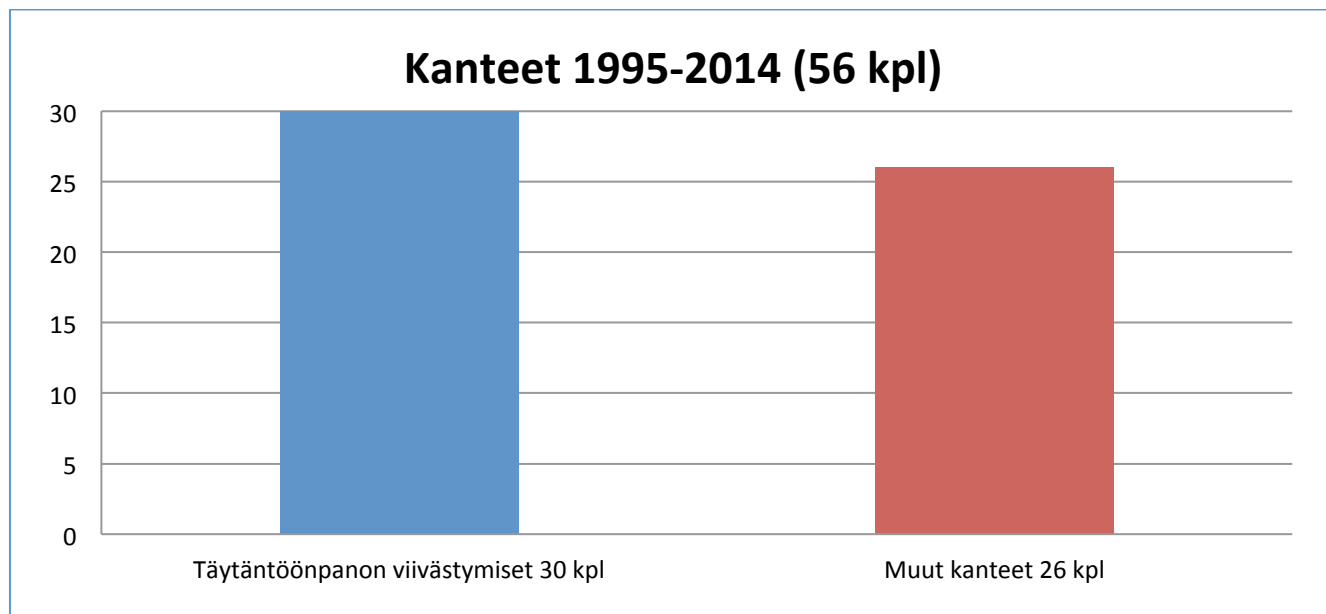
Komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt vuosina 2004–2014

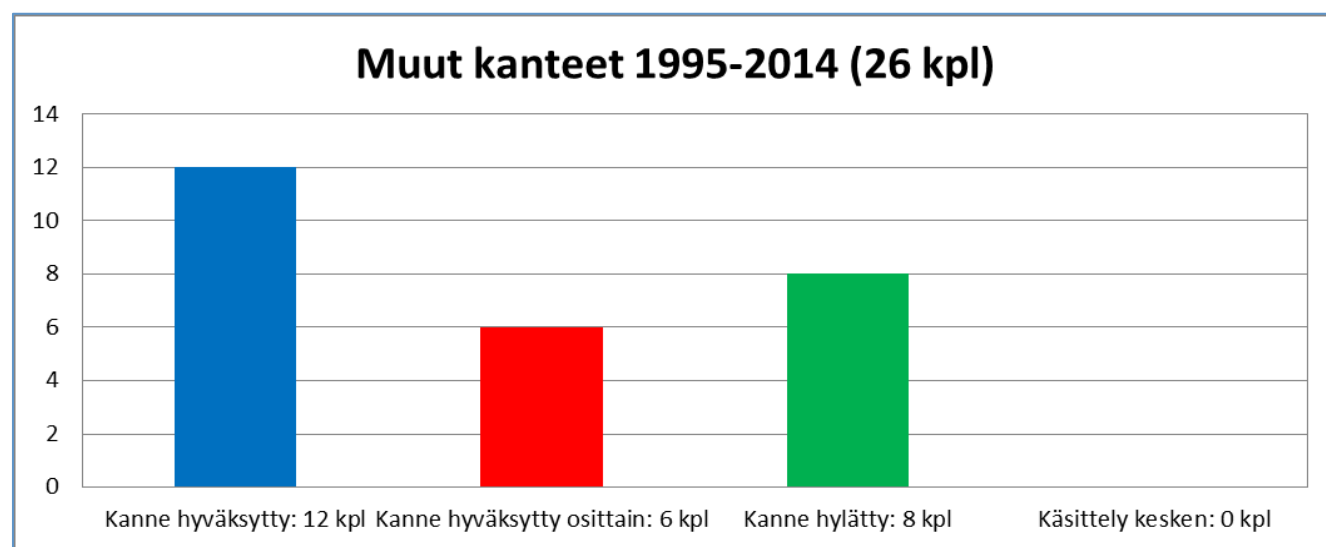
¹ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta

Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan. Lissabonin sopimuksella tästä menettelystä jätettiin pois perustellun lausunnon vaihe.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomen vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioden yksikkö. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskautena edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Henriikka Leppo ja Sami Hartikainen. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasiainministeriön johdolla toimineissa asianomaisten ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasioden yksikkö

Ulkoasiainministeriön EU-tuomioistuinasioden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat / OIK-30
 Ulkoasiainministeriö
 PL 417
 00023 VALTIONEUVOSTO
 Puh. (keskus) 0295 350 000
 Fax (09) 1605 5766

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Ensimmäiseksi esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskautena annettu tuomio (2.1.1 jakso) taikka julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyyntöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai

2.1.1 Tuomiot

1. Yhdistetyt asiat C-512/11 ja C-513/11, *Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN ry ym.*

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Tasa-arvodirektiivi 2006/54/EY – Raskaussuojeludirektiivi 92/85/ETY – Vanhempainlomadirektiivi 96/34/EY – Työehtosopimus – Rajoitus äitiysvapaan palkan maksamiselle – Uusi äitiysvapaa suoraan palkattomalta hoitovapaalta

Asian käsittely: Suomen työtuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, joka koski erityisesti tasa-arvodirektiivin ja raskaussuojeludirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymyksellään työtuomioistuin pyrki selvittämään, onko työehtosopimuksen määräys, jonka mukaan äitiysvapaan palkkaa ei makseta työntekijälle, joka jää uudelle äitiysvapaalle suoraan palkattomalta hoitovapaalta, unionin oikeuden vastainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.1.2012) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (7.11.2012), että raskaussuojeludirektiivi tai tasa-arvodirektiivi ei ole esteenä sellaisille työehtosopimuksen määräyksille tai niiden tulkinnalle, joiden mukaan palkattomalta hoitovapaalta äitiysvapaalle jäävälle työntekijälle ei makseta työehtosopimuksen mukaista äitiysvapaan palkkaa. Kummastakaan direktiivistä ei seuraa velvollisuutta maksaa palkkaa äitiysvapaan ajalta. Suullisessa käsittelyssä Suomi katsoi, että myöskään vanhempainlomadirektiivi ei ole esteenä pääasioissa kyseessä olevien kaltaisille työehtosopimuksen työssäoloehdoille.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 21.2.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 13.2.2014 antamassaan tuomiossa, että vanhempainlomadirektiiviä on tulkittava siten, että se on esteenä kansallisille työehtosopimusmääräyksille, joiden mukaan hoitovapaalta äitiysvapaalle jäävälle työntekijälle ei makseta työehtosopimuksen mukaista äitiysvapaan palkkaa, johon työntekijällä olisi ollut oikeus, mikäli äitiyslomaa olisi edeltänyt vähimmäiskestoinen työhönpaluuajakso.

2. Asia C-628/11, *International Jet Management*

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: SEUT 18 artikla (kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltö) – Lentoliikenne – Tilauslentoliikenteen harjoittaminen – Lennot kolmansista maista jäsenvaltion alueelle – Saapumislupa – Unionin oikeuden soveltamisala

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski SEUT 18 artiklan soveltumista ja tulkintaa tilanteessa, jossa unionin lentoliikenteenharjoittaja harjoittaa tilauslentoliikennettä kolmansista maista jäsenvaltioiden alueelle. Kansallinen tuomioistuin pyrki selvittämään, soveltuuko SEUT 18 artikla tilanteeseen, jossa jäsenvaltio vaatii saapumislupaa toisessa jäsenvaltiossa liikenneluvan saaneelta lentoliikenteenharjoittajalta tämän suorittaessa tilauslennon kolmannesta maasta kyseisen jäsenvaltion alueelle. Lisäksi kansallinen tuomioistuin kysyi, rikotaanko SEUT 18 artiklan syrjintäkieltoa kansallisen lain säännöksellä, jonka mukaan saapumisluvan hankkimista edellytetään ainoastaan niiltä unionin lentoliikenteen harjoittajilta, jotka ovat saaneet liikenneluvan jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa (3.4.2012) ja suullisissa (19.2.2013) huomautuksissaan, että unionin lentoliikenteenharjoittajien harjoittama, kolmansista maista jäsenvaltioihin suuntautuva tilauslentoliikenne kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan. Näin ollen SEUT 18 artiklan mukainen kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltä soveltuu pääasiassa esillä olevan kaltaisiin tilanteisiin. Lisäksi Suomi katsoi, että lupavaatimus, jonka mukaan saapumislupaa edellytetään ainoastaan niiltä kolmansista maista tietyn jäsenvaltion alueelle lentäviltä lentoliikenteenharjoittajilta, jotka ovat saaneet liikenneluvan jossakin toisessa jäsenvaltiossa, on SEUT 18 artiklan vastainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.4.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.3.2014 antamassaan tuomiossa, että SEUT 18 artiklaa sovelletaan esillä olevassa tilanteessa, jossa unionin lentoliikenteenharjoittaja harjoittaa tilauslentoliikennettä kolmansista maista jäsenvaltioiden alueelle. Tuomioistuin totesi, että SEUT 18 artikla on esteenä kansalliselle lupavaatimukselle, jonka mukaan saapumislupaa edellytetään ainoastaan niiltä kolmansista maista tietyn jäsenvaltion alueelle lentäviltä unionin lentoliikenteenharjoittajilta, jotka ovat saaneet liikenneluvan jossakin toisessa jäsenvaltiossa.

3. Asia C-139/12, *Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Arvonlisäverotus – Arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Verovapautukset – Arvopaperi, joka antaa haltijalleen laillisen tai tosiasiallisen omistus- tai hallintaoikeuden kiinteään omaisuuteen

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski arvonlisäveron kantamista sellaisten arvopapereiden luovutuksesta, jotka antavat haltijalleen laillisen tai tosiasiallisen omistus- tai hallintaoikeuden kiinteään omaisuuteen. Tuomioistuin halusi selvittää, velvoittaako direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohta kantamaan arvonlisäveroa poikkeuksetta liiketoimista, joilla arvonlisäverovelvollinen myy osakkeita, joilla hankitaan omistusoikeus kiinteistöihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.7.2012), että direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdassa ei veloiteta kantamaan arvonlisäveroa, kun arvonlisäverovelvollinen myy osakkeita, joilla hankitaan omistusoikeus kiinteistöihin. Kyseisessä säännöksessä määritetään ainoastaan se, milloin arvopaperin luovutukseen sovelletaan arvopapereita ja milloin kiinteistöluovutuksia koskevia verovapausäännöksiä. Direktiivin kiinteistöluovutusten verovapautuksia koskevan 13 artiklan B kohdan g ja h alakohdan mukaan verosta on vapautettava myös sellaisten osakkeiden luovutus, jotka antavat haltijalleen laillisen tai tosiasiallisen omistus- tai hallintaoikeuden kiinteään omaisuuteen tai sen osaan.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 20.3.2014 antamassaan tuomiossa, että direktiiviä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle oikeussäännölle, jonka nojalla sellaisen yhtiön yhtiöpääoman enemmistön hankkimisesta, jonka varat muodostuvat pääasiallisesti kiinteistöistä, kannetaan jokin muu välillinen vero kuin arvonlisävero.

4. Asia C-190/12, *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Verotus – Osinkotulot – Kolmansissa maissa sijaitsevat sijoitusrahastot – Pääomien vapaa liikkuvuus – SEUT 63 ja 65 artikla

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski veron kantamista sellaisista osinkotuloista Puolassa, joita Yhdysvalloissa sijaitseva sijoitusrahasto on saanut puolalaiselta yhtiöltä. Kansallinen tuomioistuin halusi selvittää, onko pääomien vapaan liikkuvuus esteenä sellaiselle lainsäädännölle, jonka mukaan kolmansissa maissa sijaitseville sijoitusrahastoille maksettavaan osinkoon kohdistuu lähdeverotus, kun taas unionin jäsenvaltiossa sijaitsevalle sijoitusrahastolle maksetut osingot on vapautettu verosta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (10.8.2012), että sellaisten rahastojen, joiden kotipaikka on unionin ulkopuolisessa valtiossa, ja rahastojen, joiden kotipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltiossa, erilaista kohtelua voidaan pitää lähtökohtaisesti oikeutettuna SEUT 65 artiklan 1 kohdan a alakohdan perustella luettuna yhdessä SEUT 65 artiklan 3 kohdan kanssa, sillä kyseiset sijoitusrahastot eivät ole objektiivisesti arvioituna suoraan toisiinsa rinnastettavia. Siltä osin kuin kolmansiin maihin sijoittautuneet sijoitusrahastot ovat rinnastettavissa jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin sijoitusrahastoihin, voi jäsenvaltio asettaa verovapauden edellytykseksi sen, että sen ja kolmannen valtion välillä on voimassa riittävät tietojenvaihtovelvoitteet.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 6.11.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.4.2014 antamassaan tuomiossa, että SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä jäsenvaltion verolainsäädännölle, jonka mukaan verovapautusta ei voida myöntää osingoille, jotka kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet yhtiöt ovat maksaneet kolmannessa valtiossa sijaitsevalle sijoitusrahastolle, kun kyseisen jäsenvaltion ja kyseisen kolmannen valtion välillä on olemassa keskinäistä hallinnollista virka-apua koskeva sopimusperusteinen velvollisuus, joka mahdollistaa sen, että kansalliset veroviranomaiset voivat tarkistaa sijoitusrahaston mahdollisesti toimittamat tiedot.

5. Asia C-575/12, *Air Baltic Corporation*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Henkilöiden liikkuminen rajojen ylitse – Asetuksen (EY) N:o 562/2006 (Schengenin rajasäännöstö) ja asetuksen (EY) N:o 810/2009 (viisumisäännöstö) tulkinta – Vaatimus voimassa olevaan matkustusasiakirjaan liitetystä voimassa olevasta viisumista – Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytykset

Asian käsittely: Latvialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyyntö koski kolmannen maan kansalaisen maahantulon edellytyksiä. Kansallinen tuomioistuin tiedusteli, onko Schengenin rajasäännöstöä ja viisumisäännöstöä tulkittava siten, että maahantulon edellytyksenä on se, että voimassa olevaan matkustusasiakirjaan on liitetty voimassa oleva viisumi. Lisäksi tuomioistuin tiedusteli, johtaako matkustusasiakirjan mitätöinti myös myönnetyn viisumin mitätöintiin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.3.2013) sekä asiassa (19.3.2014) pidetyssä suullisessa käsittelyssä, että Schengenin rajasäännöstöä ja viisumisäännöstöä on tulkittava yhtenäisesti. Schengenin rajasäännöksen 7 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan kolmannen maan kansalaisella on oltava rajan ylittämiseen oikeuttava asiakirja, jonka voimassaolo ei ole päättynyt, ja että asiakirjaan on tarvittaessa liitetty viisumi tai oleskelulupa. *Suomi* katsoi, että säännös ei salli toisen voimassa olevan matkustusasiakirjan käyttöä yhdessä mitätöidyn viisumillisen passin kanssa. Tätä kantaa tukee myös Schengenin rajasäännöksen 5 artikla. Lisäksi viisumisäännöksen 34 artiklan mukaan viisumi on kumottava, jos sen myöntämistä koskevat edellytykset eivät enää täyty, ja mitätöitävä, jos nämä edellytykset eivät täyttyneet edes viisumin myöntämisaikana.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 21.5.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 4.11.2014 antamassaan tuomiossa, että Schengenin rajasäännöstö on esteenä sille, että kolmansien maiden kansalaisten pääsy jäsenvaltion alueelle edellyttää, että esitetty voimassa oleva viisumi on rajatarkastusta tehtäessä välttämättä kiinnitettyä voimassa olevaan matkustusasiakirjaan.

6. Asia C-117/13, *Technische Universität Darmstadt*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Tekijänoikeudesta tietoyhteiskunnassa annettu direktiivi 2001/29/EY – Direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdan tulkinta – Kirjaston kokoelmissa olevien teosten saattaminen digitaaliseen muotoon – Digitoitujen teosten käyttö – Lisenssisopimustarjouksen merkitys

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä asiassa, joka koski tekijänoikeusdirektiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdan tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään poikkeuksesta tekijänoikeuden haltijan kappaleen valmistamista koskevaan yksinoikeuteen sekä oikeuteen välittää teos yleisölle. Tuomioistuin pyrki ennakkoratkaisupyyntönsä selvittämiseen, millä edellytyksillä yleisölle avoin kirjasto voi tämän poikkeuksen nojalla digitoida kokoelmissaan olevia teoksia ja tarjota niitä yleisön saataville, sekä millä tavoin kirjaston käyttäjät voivat hyödyntää näitä teoksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.6.2013) ensinnä, ettei pelkästä kustantajan tekemästä tarjouksesta seuraa, että teos ei kuuluisi direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen soveltumisalaan. Toiseksi Suomi katsoi, että jäsenvaltiot voivat myöntää direktiivin nojalla kirjastoille oikeuden digitoida niiden kokoelmiin sisältyviä teoksia, jos tämä on välttämätöntä kyseisen teoksen saattamiseksi yleisön saataviin tähän tarkoitukseen varatulla päätteellä. Kolmanneksi Suomi katsoi, että kyseisellä säännöksellä sallitaan yleisölle siinä tarkoitettujen teosten tulostaminen paperille, muttei niiden tallentamista USB-muistitikulle tai muulle digitaalisille aineistoille tarkoitetulle alustalle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 5.6.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 11.9.2014 antamassaan tuomiossa, että teoksen poissulkeminen direktiivin 5 artiklan 3 kohdan n alakohdassa tarkoitetun poikkeuksen soveltumisalasta edellyttää, että oikeudenhaltija ja yleinen kirjasto ovat tehneet asianomaista teosta koskevan lisenssi- tai käyttösovimuksen, jossa täsmennetään ehdot, joiden mukaisesti laitos voi teosta käyttää. Tuomioistuin katsoi lisäksi, että teoksen digitoiminen on sallittua mikäli tämä on tarpeen sen saattamiseksi käyttäjien saataville kirjaston tiloissa olevilla päätteillä, ja että tällaisten digitoitujen teosten paperille tulostamisen tai USB-muistitikulle tallentamisen kaltaiset toimet eivät ole sallittuja.

7. Asia C-183/13, *Banco Mais*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Direktiivin 17 artiklan 5 kohdan ja 19 artiklan 1 kohdan tulkinta – Rahoitusleasing – Arvonlisäverojärjestelmään liittyvä vähennysoikeus – Yleiskustannukset – Leasing-vastikkeeseen sisältyvien korkojen sisällyttäminen suhdeluvun nimittäjään

Asian käsittely: Portugalilainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöä, joka koski leasing-vastikkeen huomioon ottamista laskettaessa yleiskustannusten vähennyskelpoista osuutta. Tuomioistuin tiedusteli, tuleeko maksettu vuokra sisällyttää kokonaisuudessaan vähennyskelpoista osuutta laskettaessa käytettävän suhdeluvun nimittäjään, vai onko huomioon otettava sen sijaan yksinomaan korot, jotka pankki saa leasingvuokrasopimuksen nojalla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.7.2013), että pankin rahoitusleasingpalvelusta perimä vuokra tulee sisällyttää suhdeluvun nimittäjään ja osoittajaan kokonaisuudessaan, mukaan lukien korot. Nimittäjään ja osoittajaan sisällytetään arvonlisäveron vähentämiseen oikeuttavien liiketoimien muodostavan liikevaihdon määrä ilman veroa, eli näiden liiketoimien veron peruste. Kun pankki perii leasing-sopimuksen perusteella vuokraa irtaimesta esineestä, on veron perusteeksi katsottu koko pankin vuokraesineestä perimä vuokra, korko mukaan lukien.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim*in katsoi 10.7.2014 antamassaan tuomiossa, että arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 5 kohdan kolmannen alakohdan c alakohta ei ole esteenä sille, että suhdeluvun osoittajaan ja nimittäjään sisällytetään vain korkoja vastaava osuus asiakkaiden leasing-sopimustensa perusteella maksamista vuokrista, kun näiden tavaroiden ja palvelujen käyttö johtuu ennen kaikkea kyseisten sopimusten rahoituksesta ja hallinnoinnista, mikä on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tutkittava.

8. Asia C-219/13, K

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2009/47/EY – 98 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta ja liitteen III 6 kohta – Alennettu arvonlisäverokanta – Muulla fyysisellä alustalla kuin paperilla oleva kirja

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski arvonlisäverodirektiivin liitteen III 6 kohdan tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään mahdollisuudesta soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa kirjojen ja tiettyjen muiden tuotteiden luovutuksiin. KHO tiedusteli, tuleeko jäsenvaltion, jos se soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa painettuihin kirjoihin, soveltaa sitä myös muilla fyysisillä alustoilla, kuten CD- tai CD-ROM-levyllä tai muistitikulla, oleviin äänikirjoihin tai e-kirjoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.8.2013) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (13.3.2014), että arvonlisäverodirektiivi ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan painettuihin kirjoihin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa mutta muilla fyysisillä alustoilla, kuten CD-ROM-levyllä tai muistitikulla oleviin kirjoihin sovelletaan yleistä arvonlisäverokantaa. Jäsenvaltiot voivat valita, missä laajuudessa ne soveltavat alennettua arvonlisäverokantaa direktiivissä listattuihin tuoteryhmiin, kunhan verotuksen neutraalisuus ei vaarannu. Painettujen kirjojen ja muilla fyysisillä alustoilla olevien äänikirjojen tai e-kirjojen ominaisuudet ja käyttötavat poikkeavat toisistaan siinä määrin, ettei niiden voida katsoa kilpailevan keskenään, eikä erilainen verokohtelu siten vaaranna verotuksen neutraalisuutta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzi* antoi ratkaisuehdotuksensa 14.5.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuim*in katsoi 11.9.2014 antamassaan tuomiossa, että arvonlisäverodirektiivi ei ole esteenä lainsäädännölle, jonka mukaan paperille painettuihin kirjoihin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa ja muilla fyysisillä alustoilla, kuten CD- tai CD-ROM-levyllä taikka USB-muistitikulla, oleviin kirjoihin sovelletaan yleistä arvonlisäverokantaa. Kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin varmistettava, että verotuksen neutraalisuuden periaatetta noudatetaan.

9. Asia C-318/13, X

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Direktiivi 79/7/ETY tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskeissa kysymyksissä – Työtapaturmasta maksettava lakisääteinen haittaraha – Vakuutusmatemaattiset tekijät – Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski työtapaturman perusteella maksettavan haittarahan suuruuden määrittämistä. KHO tiedusteli, onko kertakaikkisena korvauksena maksettavan haittarahan suuruuden määrittäminen miesten ja naisten sosiaaliturvan tasa-arvo direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaista, kun haittarahan suuruuden määrittämisessä käytetään vakuutusmatemaattisena laskentaperusteena naisten ja miesten erilaisia elinajanodotteita, mistä aiheutuu, että haittaraha muodostuu kertakorvauksena maksettuna pienemmäksi miehelle kuin saman ikäisen ja muutoin vastaavassa tilanteessa olevan naisen korvaus. Lisäksi KHO esitti kysymyksiä jäsenvaltion korvausvastuun edellytyksenä olevasta unionin oikeuden ilmeisestä rikkomisesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.9.2013) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (2.4.2014) ensisijaisesti, että ennakkoratkaisupyyntö tulisi jättää tutkimatta, koska pääasian taustalla olevat tosiseikat ovat tapahtuneet ennen Suomen liittymistä EU:n jäseneksi. Toissijaisesti Suomi katsoi, että direktiivi ei ole esteenä Suomen lainsäädännölle. Järjestelmää ei voi pitää syrjivänä, koska ero kertakorvauksen määrässä on seurausta korvauksen maksutavasta ja johtuu haittarahan luonteesta vakuutetun loppuelämän kattavana korvauksena. Kertakorvauksena suoritettava haittaraha mitoitetaan vastaamaan kyseisen henkilön saamaa jatkuvana koko tämän eliniän maksettavaa korvaussummaa. Tilastollisesti naisten keskimääräinen elinikä Suomessa on korkeampi kuin miesten, mikä johtaa erisuuruiseen kertakorvaukseen muuten samanlaisissa tilanteissa. Vahingonkorvausvelvollisuuden osalta Suomi katsoi, että asiassa ei ole kysymys jäsenvaltion korvausvastuun edellytyksenä olevasta unionin oikeuden riittävän ilmeisestä rikkomisesta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 15.5.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 3.9.2014 antamassaan tuomiossa, että direktiivin 4 artiklan 1 kohta on esteenä esillä olevalle kansalliselle sääntelylle. Jäsenvaltion korvausvelvollisuuden edellytysten osalta unionin tuomioistuin katsoi, että rikkomisen ilmeisyyden arviointi kuuluu KHO:lle, mutta että sen on arvioinnissaan huomioitava muun muassa se, että unionin tuomioistuin ei vielä ole ratkaissut kysymystä siitä, onko lainmukaista ottaa huomioon sukupuolen mukaan keskimääräiseen elinajanodotteeseen perustuva tekijä esillä olevan kaltaisissa tilanteissa.

10. Yhdistetyt asiat C-358/13, D ja C-181/14, *Glaw*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Direktiivi 2001/83/EY ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä – Lääkkeen määritelmä – Muuntohuumeiden luokittelu lääkkeeksi

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisupyyntöä, jotka koskivat direktiivin mukaisen lääkkeen määritelmää. Tuomioistuin halusi selvittää, voidaanko ainetta tai aineiden yhdistelmiä pitää lääkkeenä vain, jos niistä on terapeuttista hyötyä tai niillä on joka tapauksessa myönteinen vaikutus elintoimintoihin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.10.2013) ja (30.4.2014) sekä asioissa 14.5.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että direktiivissä lääkkeellä tarkoitetaan myös aineita tai aineiden yhdistelmiä, joilla ei ole myönteistä vaikutusta ihmiskehoon. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan sanamuodon mukaan lääkkeeltä edellytetään farmakologista vaikutusta elintoimintojen palauttamiseksi, korjaamiseksi tai muuttamiseksi. Kyseisen kohdan termi "muuttaa" on neutraali sen suhteen, onko aineen vaikutus ihmisen elintoimintoihin positiivinen vai negatiivinen. Huomautuksissa korostettiin, että lääkkeeksi luokittelun ja lääkkeen myyntiluvan myöntämisen edellytykset on pidettävä toisistaan erillään. Lääkkeen myönteisten vaikutusten ilmeneminen on ehdoton edellytys vain lääkkeen myyntiluvan myöntämiselle tiettyyn käyttötarkoitukseen (esim. tietyn sairauden hoitamiseen), sen sijaan lääkkeeksi luokittelu ei edellytä vastaavalla tavalla myönteisten vaikutusten todentamista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Bot* antoi ratkaisuehdotuksensa 12.6.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.7.2014 antamassaan tuomiossa, että direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdalla on tulkittava siten, että sen piiriin eivät kuulu aineet, joista aiheutuvat vaikutukset rajoittuvat pelkästään elintoimintojen muuttamiseen (ilman, että niistä voi aiheutua välittömiä tai välillisiä hyödyllisiä vaikutuksia ihmisten terveydelle) ja joita käytetään ainoastaan humalatilaa aikaansaamiseksi ja jotka näin ollen ovat ihmisten terveydelle haitallisia.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-463/12, *Copydan Båndkopi*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Kopiointi yksityiseen käyttöön – Sopiva hyvitys – Hyvitysmaksun periminen matkapuhelinten muistikorteista

Asian käsittely: Tanskalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee tekijänoikeusdirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisukysymykset koskevat yksityiseen käyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista ja tekijänoikeusdirektiivin mukaisen hyvitysmaksun perusteita matkapuhelimiin tarkoitettujen muistikorttien osalta. Tuomioistuin tiedustelee, mistä laitteista, missä olosuhteissa ja keneltä hyvitysmaksua voidaan periä. Lisäksi ennakkoratkaisupyyntöä on kysymys etenkin siitä, miten hyvitysmaksun edellytyksenä olevaa oikeudenhaltijalle aiheutuvaa haittaa tulisi direktiivin mukaan arvioida.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.2.2013), että sellainen vastikkeellinen tai vastikkeeton kappaleen valmistaminen, joka tapahtuu tekijän ja käyttäjän välisellä sopimuksella ei voi kuulua hyvitysmaksujärjestelmän piiriin. Kun jäsenvaltio asettaa yksityisen kopioinnin edellytykseksi ns. laillisen lähteen vaatimuksen, ei hyvitysmaksun piiriin voi kuulua laittomasta lähteestä tapahtuva kappaleen valmistaminen. Lisäksi Suomi katsoi, että hyvitysmaksun on aina perustuttava siihen haittaan, joka tekijänoikeuden rajoituksen hyödyntämisestä oikeudenhaltijoille aiheutuu. Hyvitysmaksu voidaan lähtökohtaisesti periä kaikista niistä laitteista, joita voidaan perustellusti olettaa käytettävän yksityiseen kopiointiin. Maksua ei kuitenkaan voida periä, mikäli laitteet on selvästi varattu muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön. Tällaisessa tilanteessa unionin oikeus edellyttää joko mahdollisuutta vapautua maksusta tai maksun palautusta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* katsoi 18.6.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että hyvitysmaksu voidaan lähtökohtaisesti periä matkapuhelinten muistikorteista. Muistikorttien ensisijaisella ja pääasiallisella käyttötarkoituksella ei ole merkitystä, mutta laitteen valmistajat ja maahantuojaat voivat saada maksun takaisin silloin, kun kyseiset välineet selvästi ostetaan muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tapahtuvaan kopiointiin. Tekijänoikeusdirektiivin mukaista ei ole hyvitysmaksun periminen laittomasta lähteestä valmistetuista kappaleista, eikä sellaisesta kappaleen valmistamisesta yksityiseen käyttöön, jonka oikeudenhaltija on nimenomaisesti sallinut ja josta on tämän vuoksi maksettu korvaus tai jokin muu sopiva hyvitys.

2. Asia C-170/13, *Huawei*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohte:** Standardin kannalta olennainen patentti – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – lisenssisopimus – FRAND-ehdot

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jolla se tiedustelee, käyttääkö standardin kannalta olennaisen patentin haltija, joka on ilmoittanut standardointijärjestölle olevansa valmis myöntämään kaikille kolmansille osapuolille lisenssin oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja ketään syrjimättömin ehdoin (FRAND-ehdot), määräävää markkina-asemaansa väärin nostaessaan kieltokanteen patentinloukkaajaa vastaan, vaikka tämä on valmis neuvottelemaan lisenssisopimuksesta.

Suomi katsoi asian suullisessa käsittelyssä (11.9.2014) esittämässään puheenvuorossa, että kieltokanteen nostaminen voi olla määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä. Näin on tilanteessa, jossa määräävässä markkina-asemassa oleva patentin haltija, joka on ilmoittanut standardointijärjestölle olevansa valmis myöntämään kaikille kolmansille osapuolille lisenssin FRAND-ehdoin vetoaa tuomioistuimessa patentinloukkaajaa vastaan kieltokannetta koskevaan oikeuteensa tilanteessa, jossa patentinhaltijan osoitetaan kieltäytyneen myöntämästä lisenssiä sanotuin ehdoin, eikä kieltäytymiselle ole osoitettavissa objektiivisesti hyväksyttävää syytä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wathelet* katsoi 20.11.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että kun standardin kannalta olennaisen patentin haltija, joka on tehnyt standardointielimelle sitoumuksen lisenssin myöntämisestä kolmansille osapuolille FRAND-ehdoin, nostaa kieltokanteen patentinloukkaajaa vastaan, on kyse määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, mikäli voidaan osoittaa, että standardin kannalta olennaisen patentin haltija ei ole noudattanut sitoumustaan, vaikka patentinloukkaaja on objektiivisesti katsoen valmis, halukas ja pätevä tällaisen lisenssin tekemiseen.

3. Asia C-396/13, *Sähköalojen ammattiliitto*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Asetus (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) – Lähetettyjä työntekijöitä koskeva direktiivi 96/71/EY – Työsopimukseen sovellettava laki – Palkkasaatavan siirtäminen ammattiliitolle perittäväksi – Saatavan siirtoon sovellettava laki – Vähimmäispalkka

Asian käsittely: Satakunnan kärjäoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee muun muassa sitä, voiko suomalainen ammattiliitto, jolle puolalaiset lähetetyt työntekijät, jotka ovat ammattiliiton jäseniä, ovat siirtäneet Suomessa tehdystä työstä kertyneet palkkasaatavansa perittäväksi, nostaa Suomessa puolalaista työnantajaa vastaan kanteen. Ennakkoratkaisupyyntöä tiedustellaan myös sitä, miten lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaista vähimmäispalkan käsitettä tulisi tulkita esillä olevassa asiassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.12.2013) sekä asiassa 11.6.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että direktiivin 5 artiklan 2 kohdasta, tulkittuna yhdessä perusoikeuskirjan 12 ja 47 artiklan kanssa, seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa kansallinen tuomioistuin voi jättää soveltamatta työntekijöiden kotivaltion työlain säännöksen, joka estää palkkasaatavan siirtämisen. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 3 artiklan 7 kohdan toisen alakohdan mukaisesti vähimmäispalkkana voidaan pitää yleissitovan työehtosopimuksen mukaista lomarahaa ja urakkapalkkaa sekä lähetettynä olosta maksettavia lisiä siltä osin kuin niitä ei makseta korvauksena lähetettynä olosta aiheutuneista tosiasiallisista kustannuksista, kuten matka-, majoitus- tai ruokailukustannuksista. Kansallisen tuomioistuimen on tapauskohtaisesti arvioitava, miltä osin lisät kuuluvat työsuhteeseen sovellettavan yleissitovan työehtosopimuksen mukaan osaksi vähimmäispalkkaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Wahl* katsoi 18.9.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että palkkasaatavien siirtoa koskeva kysymys tulee ratkaista kyseisiin saataviin sovellettavan lain perusteella. Kun saatavat perustuvat direktiiviin, sen jäsenvaltion lakia, johon työntekijät on lähetetty työhön, on sovellettava paitsi saataviin myös niiden siirrettävyyteen. Vähimmäispalkan osalta julkisasiamies katsoi, että vähimmäispalkkojen käsite voi kattaa palkkaryhmittelyn mukaisen perustuntipalkan, urakan takuupalkan, lomarahan, kiinteämääräisen päivärahan ja päivittäisen työmatka-ajan korvauksen. Julkisasiamies kuitenkin totesi, ettei vastaanottava jäsenvaltio ei voi edellyttää ulkomaisilta yrityksiltä tiettyjä palkkaluokitteluja tai palkkaryhmiä, jotka ylittävät työehtosopimuksessa nimenomaisesti vahvistetun vähimmäistason. Yrityksen kustantamaa majoitusta ja ruokaseteleitä on pidettävä korvauksena lähetettynä olosta aiheutuneista tosiasiallisista kustannuksista.

4. Asia C-533/13, *AKT*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Vuokratyödirektiivi 2008/104/EY – Vuokratyö – Vuokratyön käytön rajoitusten ja kieltojen tarkastelu

Asian käsittely: Suomen työtuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee työehtosopimuksilla asetettujen vuokratyövoiman käyttöä koskevien rajoitusten soveltamista. Työtuomioistuin tiedustelee, voidaanko vuokratyövoiman käyttöä rajoittaa työehtosopimuksessa sovituin tavoin, kun otetaan huomioon vuokratyödirektiivi ja erityisesti sen 4 artikla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.1.2014) ja 9.9.2014 asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että direktiivin 4 artiklaa on tulkittava siten, että siinä ei rajoiteta jäsenvaltion oikeutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön vuokratyön käyttöä koskevia rajoituksia tai kieltoja. Säännöksessä asetetaan jäsenvaltiolle kertaluonteinen hallinnollinen velvollisuus tarkastella vuokratyön käytön rajoituksia ja kieltoja sekä ilmoittaa tarkastelun tuloksista komissiolle. *Suomi* katsoi toissijaisesti, että siltä varalta, että direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan sisältyisikin velvoite poistaa muut kuin säännöksessä tarkoitettuun yleiseen etuun perustuvat vuokratyön käyttöön liittyvät kiellot ja rajoitukset, säännös ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle sääntelylle, jonka mukaan vuokratyövoiman käyttö on sallittu vain erikseen luetelluissa tapauksissa, kuten työhuippujen tasaamiseksi tai töissä, joita ei voida teettää yrityksen omilla työntekijöillä. Edellä mainitun kaltaista työehtosopimuksen säännöstä voidaan pitää tarpeellisena sen varmistamiseksi, että työmarkkinat toimivat moitteettomasti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Szpunar* katsoi 20.11.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivin 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sillä kielletään pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön vuokratyön käyttöön liittyviä kieltoja tai rajoituksia, jotka eivät ole perusteltuja yleisen edun mukaisista syistä. *Julkisasiamies* kuitenkin katsoi, että direktiivin 4 artiklan 1 kohta ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jolla yhtäältä rajoitetaan vuokratyövoiman käyttö tehtäviin, jotka ovat tilapäisiä ja joita ei objektiivisista syistä voida teettää käyttäjäyrityksen palveluksessa välittömästi olevilla työntekijöillä, ja jolla toisaalta kielletään käyttämästä vuokratyöntekijöitä yrityksen palveluksessa välittömästi olevien työntekijöiden rinnalla hoitamaan pidemmän ajan samoja tehtäviä kuin viimeksi mainitut.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-572/13, *Hewlett-Packard*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a ja b alakohda – Kopiokoneesta maksettava korvaus – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö asiassa, joka koskee tekijänoikeusdirektiivissä tarkoitettua yksityiseen kopiointiin liittyvän sopivan hyvityksen käsitteen laajuutta, kun kyse on valokopioista. Tuomioistuin tiedustelee muun muassa, voidaanko hyvitys maksaa tekijän sijaan teoksen kustantajalle, sekä sitä, voidaanko hyvitysmaksua periä myös nuottilehtien kopioista sekä laittomista lähteistä valmistetuista kappaleista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.2.2014), että sopivaa hyvitystä ei voida maksaa teoksen tuottajalle, koska tämä ei ole direktiivin 2 artiklassa tarkoitettu oikeudenhaltija. Hyvitysmaksun suuruuden määrittelyn osalta *Suomi* katsoi, että koska nuottilehtien kopiointi on nimenomaisesti säännöksen sanamuodossa jätetty direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua poikkeuksen soveltumisalan ulkopuolelle, sitä ei voida myöskään huomioida säännöksen mukaista hyvitystä määritettäessä. Vastaavasti *Suomi* katsoi, ettei laittomia kopioita voida sisällyttää hyvitykseen, koska direktiivin 5 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu korvaus on luonteeltaan käyttökorvausta eikä tekijänoikeuden loukkauksesta maksettavaa vahingonkorvausta.

2. Asia C-632/13, *Hirvonen*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 45 artikla (työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – Rajoitetusti verovelvollinen – Lähdeverotus – Syrjivyyt – Verovelvollisen mahdollisuus valita yleinen tuloverojärjestelmä

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jossa se tiedustelee, onko työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevan SEUT 45 artiklan vastaista se, että rajoitetusti verovelvollisella ei lähdeverojärjestelmässä ole oikeutta tehdä henkilökohtaiseen tilanteeseensa liittyviä vähennyksiä, kun kyseisellä henkilöllä olisi kuitenkin mahdollisuus valita sovellettavaksi yleinen tuloverojärjestelmä, jossa hän voisi tehdä kyseiset vähennykset.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.3.2014), että SEUT 45 artikla ei ole esteenä sellaisille jäsenvaltion lainsäädännön säännöksille, joiden mukaan toisessa jäsenvaltiossa asuva henkilö, joka on saanut kaikki tai lähes kaikki tulonsa ensin mainitusta jäsenvaltiosta, voi valita kahdesta täysin erilaisesta verotusmuodosta. Henkilön verotus voidaan toimittaa lähdeverotuksena, jossa verokanta on alhaisempi mutta johon ei kuulu oikeutta verovähennyksiin. Vaihtoehtoisesti se voidaan toimittaa niin, että henkilöä verotetaan tuloistaan yleisen tuloverojärjestelmän mukaisesti, jolloin hän saa hyväkseen kyseessä olevat verovähennykset.

3. Asia C-686/13, X

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – SEUT 63 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Elinkeinotulon verotus – Elinkeinotoimintaa palvelevat osakkeet – Osakkeiden luovutusvoiton verovapaus – Osakkeiden luovutustappion vähennyskeltottomuus – Valuuttakurssin muutokset

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö asiassa, joka koskee elinkeinotoimintaa palvelevien yhtiöosuusluovutuksen yhteydessä aiheutuneiden valuuttakurssimuutosten huomioimista verotuksessa. Kyse on myös näiden valuuttakurssitappioiden vähennysoikeudesta.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.4.2014), että asiaa on arvioitava sijoittautumisvapauden nojalla. SEUT 49 artikla ei ole esteenä sille, että kotipaikkavaltio ei myönnä oikeutta vähentää valuuttakurssitappiota, joka sisältyy elinkeinotoimintaa palvelevien sellaisen yhtiön osuuksien luovutustappioon, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, kun kotipaikkavaltio soveltaa järjestelmää, jossa tällaisiin osuuksiin perustuvia luovutusvoittoja ja -tappioita ei oteta huomioon veron perustetta laskettaessa.

4. Asia C-4/14, Bohez

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano vanhempainvastuuta koskevassa asiassa – Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001 (Bryssel I) – Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 (Bryssel II a) – Lapsen tapaamisoikeuden toteutumisesta asetettu uhkasakko – Uhkasakon täytäntöönpano

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee lapsen tapaamisoikeuden toteutumisesta Belgiassa asetetun uhkasakon täytäntöönpanoa Suomessa. KKO tiedustelee, tuleeko tällaisen uhkasakon täytäntöönpanoa koskevassa asiassa soveltaa Bryssel I -asetusta vai Bryssel II a -asetusta. Siltä varalta, että uhkasakkoa koskeva päätös katsottaisiin Suomessa täytäntöönpanokelpoiseksi muulla kuin Bryssel I -asetuksen perusteella, KKO pyytää tuomioistuimelta selvennystä täytäntöönpanokelpoisuuden edellytyksiin sekä täytäntöönpanovaltion tuomioistuimen toimivallan laajuuteen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (16.4.2014), että Bryssel I -asetuksen 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa päävelvoitteen turvaamiseksi asetetun uhkasakon täytäntöönpanoa koskevat asiat jäävät asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Bryssel II a -asetuksen 47 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat tehosteet ja turvaamistoimet kuuluvat säännöksessä tarkoitettuun täytäntöönpanomenettelyyn, joka tapahtuu täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaan.

5. Asia C-5/14, Kernkraftwerke Lippe-Ems

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Energiatuotteiden ja sähkön verotus – Ydinpolttoainevero – Valtiontuki – Verojärjestelmän valikoivuus – Euroopan atomienergiayhteisö – Energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivi 2003/96/EY – Valmisteverodirektiivi 2008/118/EY

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jossa se tiedustele Saksan ydinpolttoaineveron yhteensopivuutta valmisteveroja sekä energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevien direktiivien kanssa, unionin valtiontukisääntöjen kanssa sekä Euratomin perustamissopimuksen kanssa. Kyseessä oleva ydinpolttoainevero kohdistuu kaupalliseen sähköntuotantoon käytettävään ydinpolttoaineeseen ja nostaa siten ydinvoimalla tuotetun sähkön kustannuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.4.2014) ja asiassa 4.11.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että ydinpolttoaine ei kuulu energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivin soveltamisalaan, joten kyseinen direktiivi ei estä asettamasta veroa ydinpolttoaineelle. Vero on myös valmisteverodirektiivin mukainen. Vero ei itsessään ole SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, koska siihen ei sisälly vapautuksia, jotka antaisivat taloudellista etua joillekin yrityksille. *Suomi* katsoi myös, että Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset eivät estä kyseisen kaltaisen veron perimistä.

Unionin tuomioistuin pyysi suulliseen käsittelyyn osallistuvia asianosaisia keskittymään lausunnoissaan siihen, voisiko SEUT 113 artikla olla asianmukainen oikeusperusta ydinpolttoaineen verotusta koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamiselle ottaen huomioon erityisesti Euratom sopimuksen 106A artikla. *Suomi* katsoi, että Euratom-sopimuksen 106A artikla ei olisi esteenä ydinpolttoaineen verotusta koskevien säännösten yhdenmukaistamiselle ainakaan energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan direktiivin kaltaisen säädöksen yhteydessä, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa energiatuotteiden valmisteverotusta yleisesti ja jonka soveltamisalaan eivät kuulu yksinomaan Euratom -sopimuksen liitteeseen IV sisältyvät ydinpolttoaineet.

6. Asia C-16/14, Property Development Company

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Arvonlisävero – Arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Omaan käyttöön ottaminen – Veron peruste - Rakennusaikaiset korot

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jolla se tiedustele, kuuluvatko rakennuksen rakentamista varten otetun lainan korot arvonlisäverodirektiivin 11 artiklan A kohdan 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitettuun omakustannushintaan ja tuleeko ne siten sisällyttää omaan käyttöön ottamisen yhteydessä sovellettavan veron perusteeseen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.4.2014), että rakennusaikaiset korot tulee sisällyttää direktiivin 11 artiklan A kohdan 1 alakohdan b alakohdassa tarkoitettuun omakustannushintaan perustuvaan veron perusteeseen. Verotuksen neutraalisuuden periaate edellyttää, että omakustannushintaan perustuvaan veron perusteeseen on tilanteessa, jossa verovelvollinen on itse valmistanut tavarat, sisällytettävä kaikki tavarat valmistamisesta aiheutuneet välittömät ja välilliset kustannukset, kuten rakennusaikaiset lainan korot.

7. Asia C-62/14, Gauweiler

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Euroopan keskuspankin toimivalta – Rahapoliittisten suorien kauppajen teknisistä ominaisuuksista tehty päätös

Asian käsittely: Saksan perustuslakituomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jolla se tiedustele, onko Euroopan keskuspankki (EKP) ylittänyt perussopimusten mukaisen toimivaltansa tehdessään päätöksen rahapoliittisten suorien kauppajen teknisistä ominaisuuksista (Technical Features of Outright Monetary Transactions).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.6.2014), että EKP ei ole ylittänyt toimivaltansa tehdessään päätöksen rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelmasta ja että päätös ei ole ristiriidassa keskuspankkirahoituksen kiellon kanssa. Päätös on luonteeltaan rahapoliittinen ja siten EKP:n SEUT 127 artiklassa ja EKP:n perussäännössä määritellyn mandaatin mukainen.

8. Asia C-147/14, *Loutfi Management Propriété intellectuelle*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Yhteisön tavaramerkki – Tavaramerkkiasetuksen (EY) N:o 207/2009 9 artiklan 1 kohdan b alakohta – Sekaannusvaara – Tavaramerkin sisältämä arabian kielen sana – Sanan lausuntatavan ja merkityssisällön arviointi

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee tavaramerkkiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa ottaen huomioon perusoikeuskirjan 21 ja 22 artikla. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee, mikä merkitys tavaramerkin sisältämälle arabian kielen sanan lausuntatavalle ja merkityssisällölle on annettava arvioitaessa tavaramerkkien sekaannusvaaraa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.7.2014), että tavaramerkkiasetuksen 9 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että arvioidessaan sekaannusvaaran kannalta yhteisön tavaramerkkiä, jossa hallitsevana on arabian kielen sana, ja merkkiä, jossa hallitsevana on toinen, mutta ulkoasultaan vastaavanlainen arabian kielen sana, jäsenvaltioiden tuomioistuinten on arvioitava tilannetta kokonaisarvion perusteella ottaen huomioon tuotteen kohderyhmän keskivertokuluttajien tietotaso. Perusoikeuskirjan 21 ja 22 artiklalla ei ole merkitystä ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen kannalta.

9. Asia C-189/14, *Chain*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** Sosiaaliturva – Asetus (EY) N:o 883/2004 sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta – Asetus (EY) N:o 987/2009 asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä – Toimivaltainen jäsenvaltio – Työskentely tavallisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa – Jäsenvaltion velvollisuus antaa todistus kuulumisesta sosiaaliturvan piiriin

Asian käsittely: Kyproslainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee sovellettavan sosiaaliturvalainsäädännön määrittämistä tilanteessa, jossa henkilö työskentelee tavallisesti kahdessa tai useammassa EU-maassa, ja sitä, millä edellytyksillä henkilölle voidaan myöntää sovellettavaa lainsäädäntöä osoittava A1-todistus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.7.2014), että henkilön ei voida katsoa työskentelevän tavallisesti kahdessa tai useassa jäsenvaltiossa, jos toista jäsenvaltiota, jossa työntekijä tulisi työskentelemään, tai tulevan työskentelyn kestoa ei voida vielä määrittää. Todistuksen myöntämisen osalta *Suomi* katsoi, että toimivaltaisen jäsenvaltion, jonka lainsäädäntöä henkilöön sovelletaan, on informoitava henkilöä ja hänen työnantajaansa kyseisen lainsäädännön soveltamisesta ja siinä säädetyistä velvoitteista. A1-todistus on kuitenkin annettava asianomaisen henkilön tai työnantajan pyynnöstä.

10. Asia C-198/14, *Visnapuu*

Ennakkoratkaisupyyntö **kohde:** SEUT 110 artikla (sisäiset maksut) – SEUT 34 artikla (tuonnin määrällinen rajoitus) – SEUT 36 artikla – Alkoholijuomien kaupallinen maahantuonti – Alkoholilain mukainen lupa – Juomapakkausverojärjestelmä – Pakkauksista ja pakkausjätteistä annettu direktiivi 94/62/EY

Asian käsittely: Helsingin hovioikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee suomalaista juomapakkausverojärjestelmää ja alkoholijuomien kaupallista maahantuontia. Kansallinen tuomioistuin haluaa ennakkoratkaisupyyntönsä selvittää, ovatko suomalainen juomapakkausverojärjestelmä sekä alkoholilain mukainen vaatimus vähittäismyyntiä koskevasta luvasta alkoholijuomien kaupallisen maahantuonnin yhteydessä unionin oikeuden mukaisia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (7.8.2014), että Suomen juomapakkausverojärjestelmä on direktiivin 1 artiklan 1 kohdan, 7 artiklan ja 15 artiklan mukainen, kun otetaan huomioon myös SEUT 110 artikla, sillä kyseistä järjestelmää sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja ulkomaisiin toimijoihin ja se on perusteltu ympäristönsuojeluun liittyvillä syillä. Alkoholilain mukaisen vähittäismyyntilupavaatimuksen osalta *Suomi* katsoi,

että asiaa on arvioitava SEUT 37 artiklan valossa siltä osin kuin kyse on sellaisista kansallisista säännöksistä, joilla varataan tietty toiminta valtion alkoholiyhtiön yksinoikeudeksi. Kyseinen lupavaatimus on SEUT 37 artiklan mukainen. Muilta osin kyseistä lupavaatimusta on arvioitava SEUT 34 artiklan valossa. Kyseinen järjestelmä ei ole SEUT 34 artiklan vastainen ja se on joka tapauksessa oikeutettu ja oikeasuhteinen ihmisten terveyden ja elämän suojelemiseksi SEUT 36 artiklan mukaisesti.

11. Asia C-310/14, Nike European Operations Netherlands

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Maksukyvyttömyysasetus (EY) N:o 1346/2000 – Asetuksen 13 artiklan tulkinta – Takaisinsaanti konkurssipesään

Asian käsittely: Helsingin hovioikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee maksukyvyttömyysasetuksen 13 artiklan tulkintaa. Helsingin hovioikeus haluaa esittämillään ennakkoratkaisukysymyksillä selvittää, miten oikeustoimen peräyttämistä koskevaa 13 artiklaa on tulkittava ja sovellettava kansallisessa tuomioistuimessa, kun kyse on takaisinsaannista konkurssipesään ja erityisesti sitä, miten väittämis- ja näyttötaakka jakautuvat oikeudenkäynnin osapuolten välillä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2014), että kansallisen oikeudenkäynnin vastaajan on maksukyvyttömyysasetuksen 13 artiklan nojalla näytettävä, että oikeustoimeen sovellettavassa lainsäädännössä säädetyt velan peräyttämisen edellytykset eivät kyseisessä tapauksessa täyty. Suomi katsoi lisäksi, että asetuksen 13 artiklassa ei säännellä kysymystä siitä, kenellä on väittämistaakka sen suhteen, mitkä ovat kyseisen tapauksen konkreettiset olosuhteet, vaan tältä osin tulee sovellettavaksi asetuksen 4 artiklan mukaisesti menettelyn aloitusvaltion laki. Suomi katsoi, että tämä tarkastelu kattaa paitsi oikeustoimeen sovellettavan lain maksukyvyttömyyttä koskevat säännökset, myös kyseisen lain oikeustoimeen sovellettavat yleiset säännökset ja periaatteet.

12. Asia C-314/14, Sanoma Media Finland Oy

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi 2010/13/EU – Mainospalan käsite – Mainosajan enimmäiskesto – Sponsoritunnukset – Yksittäiset televisiomainokset erottavat ns. mustat sekunnit

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jolla se tiedustelee, onko direktiivissä tarkoitetuiksi mainospaloiksi, jotka on luettava osaksi mainosajan enimmäiskestoa, katsottava muiden kuin sponsoroitujen ohjelmien yhteydessä esitetyt sponsoritunnukset ja eri mainosten välissä ja mainoskatkon lopuksi tulevat mustat sekunnit.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.10.2014), että mainosajaksi on laskettava muiden kuin sponsoroitujen ohjelmien yhteydessä esitetyt sponsoritunnukset, sekä eri mainosten välissä ja mainoskatkon lopuksi tulevat ns. mustat sekunnit.

13. Asia C-333/14, Scotch Whisky Association

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: SEUT 34 artikla (tuonnin määrällinen rajoitus) – SEUT 36 artikla – Alkoholipolitiikka – Alkoholin vähimmäishintajärjestelmä – Ihmisten terveyden suojeleminen

Asian käsittely: Skotlantilainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee Skotlannin suunnitteleman alkoholijuomien vähimmäishintajärjestelmän unionin oikeuden mukaisuutta. Kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää muun muassa, millä perusteilla pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vähimmäishintajärjestelmä voidaan oikeuttaa SEUT 36 artiklan nojalla ihmisten terveyden suojelemiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.10.2014), että kun verotukselliset tai muut vähemmän jäsenvaltioiden välistä kauppaa rajoittavat keinot saavuttaa kansallisen alkoholipolitiikan tavoitteet eivät riitä,

voidaan ihmisten terveyden suojelemiseksi toteuttaa alkoholin vähimmäishintaa koskevia kansallisia toimenpiteitä, kunhan ne ovat oikeasuhteisia niillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

2.2 SUOMEN NOSTAMAT KANTEET

Seuraava jakso koskee SEUT 263 artiklaan perustuvia kumoamiskanteita, jotka Suomi on nostanut Euroopan unionin toimielimiä vastaan näiden tekemien säädösten tai päätösten kumoamiseksi. Kertomuskaudella Suomi on nostanut yhden SEUT 263 artiklan mukaisen kumoamiskanteen unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Euroopan unionin tuomioistuin tutkii unionin toimielinten säädösten laillisuuden. Tuomioistuimella on toimivalta **ratkaista jäsenvaltion tai unionin toimielimen nostama kanne**, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, perussopimusten tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.

2.2.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-124/14, *Suomi vastaan komissio*

Kanteen kohde: Komission päätöksen kumoaminen – Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) – Rahoituskorjaus – Tiettyjen menojen jättäminen unionin rahoituksen ulkopuolelle – Investointituki – Käytettyjen koneiden ja laitteiden tukikelpoisuuden edellytykset

Asian käsittely: *Komissio* on tehnyt 12.12.2013 yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 31 artiklan mukaisen täytäntöönpanopäätöksen, jonka mukaan Suomessa on myönnetty maaseuturahaston varoja käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaan unionin sääntöjen vastaisesti.

Suomi on nostanut 19.2.2014 unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kumoamiskanteen ja vaatinut, että tuomioistuin kumoaa komission täytäntöönpanopäätöksen siltä osin kuin siinä on tehty 927.827,58 euron suuruinen rahoituskorjaus sillä perusteella, että Suomi olisi jättänyt noudattamatta asetuksen (EY) N:o 1974/2006 55 artiklaa. Suomi toimitti 11.7.2014 vastauksensa komission asiaa koskevaan vastineeseen.

2.3 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia, jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan ja joihin Suomi on vastannut kertomuskauden aikana.

Euroopan komissio voi **SEUT 258 artiklan** perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan **rikkomuskanteen** unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.3.1 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-329/14, komissio vastaan Suomi

Kanteen kohde: Direktiivin täytäntöönpanon viivästyminen – Täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättäminen – Uhkasakko – Rakennusten energiatehokkuudesta annettu direktiivi 2010/31/EU

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan, että Suomi ei ole antanut kaikkia tarvittavia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä tai ei ainakaan ole ilmoittanut niitä komissiolle. Komissio pyysi tuomioistuinta myös määräämään Suomelle 19 178,25 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon tuomion julistamispäivästä lähtien.

Suomi myönsi vastineessaan (17.9.2014) täytäntöönpanon osittaista ilmoittamatta jättämistä koskevan väitteen. Direktiivin täytäntöönpano oli kesken perustellussa lausunnossa asetettuun määräaikaan mennessä (24.8.2013). Vastineessa tuotiin esille, että direktiivin täytäntöönpano on Manner-Suomen osalta sittemmin tullut täydelliseksi. Ahvenanmaan osalta todettiin, että täytäntöönpanoilmoitus direktiivin kansallisista täytäntöönpanotoimista on tehty 16.7.2014.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Näihin kuuluu sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Jaksossa 2.4.1 esitellään asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio, jaksossa 2.4.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ja jaksossa 2.4.3 kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia T-306/12, *Spirlea vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – EU Pilot -menettelyyn liittyvien asiakirjojen julkisuus

Asian käsittely: *Spirlea* nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jossa hän vaati kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio kieltäytyi antamasta tutustumisoikeutta kahteen EU Pilot -asiaan liittyvään muistioon. *Spirlea* katsoi, että komissio on soveltanut virheellisesti avoimuusasetuksen 4 artiklan 2 kohdan poikkeusperusteita ja laiminlyönyt velvollisuutensa tutkia konkreettisesti, voidaanko tutustumisoikeus myöntää muistioiden osiin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (28.2.2013) ja asiassa (6.3.2014) pidetyssä suullisessa käsittelyssä *Spirleaa*. *Suomi* katsoi, että komission päätös oli virheellinen sen vuoksi, että se perustui yleiseen olettamaan, jonka mukaan rikkomusmenettelyn asiakirjojen luovuttaminen lähtökohtaisesti vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoituksen suojaa. *Suomi* katsoi yhtäältä, että tällaista yleistä olettamaa ei voida soveltaa rikkomusmenettelyihin, ja toisaalta, että EU Pilot -menettely joka tapauksessa poikkeaa rikkomusmenettelystä asiakirjojen luovuttamisesta mahdollisesti aiheutuvan vahingon arvioinnin osalta. Lisäksi *Suomi* arvosteli tapaa, jolla komissio oli perustellut sitä, että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä asiakirjojen luovuttamista. *Suomi* vastasi 17.2.2014 tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen yhdistetyissä asioissa C-514/11 P ja C-605/11 P, *LPN* annetun tuomion vaikutuksista esillä olevaan asiaan. *Suomi* katsoi, ettei kyseisellä tuomiolla ole suoranaista vaikutusta esillä olevaan asiaan.

Tuomio: Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi *Spirlean* kanteen 25.9.2014 antamallaan tuomiolla. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio sai asiakirjapyyntöä koskevassa päätöksessään nojautua yleiseen olettamaan, jonka mukaan rikkomusmenettelyn asiakirjojen luovuttaminen lähtökohtaisesti vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoituksen suojaa. Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio sai soveltaa vastaavaa yleistä olettamaa myös EU Pilot -menettelyn asiakirjoihin. Tuomioistuin myös totesi, ettei komissio ollut virheellisesti arvioinut ylivoimaisen yleisen edun olemassaoloa.

2. Asia C-417/12 P, *Tanska vastaan komissio*

Kanteen kohde: EMOTR – Maataloustukirahasto – Rahoitusoikaisu – Jäsenvaltion tiettyjen menojen jättäminen yhteisörahoituksen ulkopuolelle – Asetus (EY) N:o 2316/1999 tukijärjestelmästä tiettyjen peltokasvien viljelijöille annetun asetuksen (EY) N:o 1251/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Asian käsittely: *Tanska* teki valituksen unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta asiassa T-212/09, *Tanska vastaan komissio*. Tanska vaati unionin tuomioistuinta kumoamaan yleisen tuomioistuimen tuomion tai toissijaisesti palauttamaan asian yleiseen tuomioistuimeen uudelleen käsiteltäväksi. Yleisen tuomioistuimen tuomio koskee komission tekemää päätöstä, jolla komissio jätti tietyt Tanskan ilmoittamat menot Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta ja Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) maksettavan rahoituksen ulkopuolelle. Tanska pyysi yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission kyseisen päätöksen, mutta yleinen tuomioistuin hylkäsi Tanskan kanteen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (12.3.2013) Tanskaa. Suomi katsoi, että yleinen tuomioistuin tulkitse tuomiossaan virheellisesti etenkin asetuksen 19 artiklan 4 kohdan mukaista ylläpitovaatimusta hyväksyessään komission väitteen siitä, että kyseessä olleet kesantoalat olisi pitänyt niittää. Lisäksi väliintulokirjelmässä katsottiin, että yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen komission ja jäsenvaltioiden välisen todistustaakan jaon ja Tanskalle asetetun näyttökynnyksen osalta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 30.4.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi 15.10.2014 antamallaan tuomiolla Tanskan valituksen. Unionin tuomioistuin katosi, ettei yleinen tuomioistuin tulkinnut asetuksen 19 artiklan 4 kohtaa virheellisesti, sillä unionin yleinen tuomioistuin ainoastaan muistutti kesannoitujen alojen ylläpitämisen tarpeesta, eikä maininnut kasvuston niittämistä koskevaa implisiittistä velvoitetta. Yleinen tuomioistuin ei myöskään tehnyt oikeudellista virhettä, kun se totesi, että komissio saattoi vedota vakaviin ja kohtuullisiin epäilyksiin, joita sillä oli Tanskan valvontajärjestelmän luotettavuuden suhteen, kun otetaan huomioon komission esittämät todisteet ja se, ettei Tanska esittänyt riittävää näyttöä tarkastustensa tosiasiallisuudesta tai luvuistaan toimittamalla riittävän yksityiskohtaisia ja täydellisiä todisteita.

3. Asia C-427/12, *komissio vastaan parlamentti ja neuvosto*

Kanteen kohde: SEUT 290 ja 291 artiklat – Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset – Biosidivalmisteita koskeva asetus (EU) N:o 528/2012

Asian käsittely: *Komissio* nosti unionin tuomioistuimessa kanteen neuvostoa ja parlamenttia vastaan biosidivalmisteita koskevan asetuksen 80 artiklan 1 kohdan kumoamiseksi siltä osin kuin siinä säädetään Euroopan kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämisestä SEUT 291 artiklan mukaisella täytäntöönpanosäädöksellä. Komissio väitti, että kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämiseen liittyvät toimenpiteet täydentävät asetusta, joten komissiolle olisi pitänyt siirtää säädösvaltaa SEUT 290 artiklan mukaisesti.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (18.3.2013) sekä asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (1.10.2013) parlamenttia ja neuvostoa ja katsoi niiden toimineen perussopimusten mukaisesti siirtäessään komissiolle SEUT 291 artiklan mukaista täytäntöönpanovaltaa kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen täsmentämiseksi. Suomi katsoi, että valinta SEUT 290 ja 291 artiklan välillä tulee aina tehdä tapauskohtaisen harkinnan pohjalta. Delegoituja säädöksiä tulee käyttää silloin, kun SEUT 290 artiklassa asetetut edellytykset täyttyvät. Tällöin ei ole mahdollista soveltaa SEUT 291 artiklaa. Vastaavasti, mikäli SEUT 290 artiklan edellytykset eivät täyty, voi unionin lainsäätäjät siirtää komissiolle ainoastaan täytäntöönpanovaltaa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* antoi ratkaisuehdotuksensa 19.12.2013.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n hylkäsi komission kanteen 18.3.2014 antamassaan tuomiossa. Tuomioistuin korosti, että unionin lainsäätäjällä on harkintavaltaa silloin, kun se päättää antaa komissiolle SEUT 290 artiklan nojalla delegoitua säädösvaltaa tai SEUT 291 artiklan nojalla täytäntöönpanovaltaa. Tätä valintaa koskeva tuomioistuinvalvonta rajoittuu siten vain ilmeisiin arviointivirheisiin. Tällaista arviointivirhettä ei esillä olevassa tapauksessa katsottu olevan käsillä, koska unionin lainsäätaja on voinut kohtuudella katsoa, että asetuksessa vahvistetaan kattava oikeussäännöstö kemikaalivirastolle suoritettavien maksujen osalta. Näin ollen lainsäätaja saattoi perustellusti katsoa, että komission tehtäväksi ei jäänyt asetuksen täydentäminen vaan ainoastaan sen sisällön täsmentäminen sen varmistamiseksi, että se pannaan yhdenmukaisesti täytäntöön.

4. Asia C-525/12, komissio vastaan Saksa

Kanteen kohde: Vesipuidedirektiivi 2000/60/EY – 2 artiklan 38 kohta ja 9 artikla – Käsitteen ”vesipalvelu” tulkinta

Asian käsittely: *Komissio* nosti unionin tuomioistuimessa Saksaa vastaan kanteen, joka koskee vesipuidedirektiiviin sisältyvän vesipalvelun käsitteen soveltamisalaa. *Komissio* katsoi, että Saksa on vesipuidedirektiivin vastaisesti jättänyt tietyt palvelut (kuten patoaminen vesivoiman tuottamiseen, vesiliikenne ja tulvasuojelu sekä vedenkeruu kastelukäyttöön, teollisuuden käyttöön ja omaan kulutukseen) ”vesipalvelun” käsitteen soveltamisalan ulkopuolelle.

Suomi yhtyi väliintulokirjelmässään (24.5.2013) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.3.2014) Saksan vaatimukseen siitä, että kannetta ei tule ottaa tutkittavaksi, koska komissio ei ollut muotoillut kannevaatimustaan riittävän selkeästi. *Suomi* tuki toiseksi Saksan vaatimusta kanteen hylkäämisestä, koska komissio tulkitsee vesipalvelun käsitettä liian laajasti. Suomen näkemyksen mukaan vesipalvelun käsite kattaa vain toiminnan, joka täyttää palvelun perustunnusmerkit (johon kuuluu mm. palvelun tarjoajan ja vastaanottajan välinen kaksiasianosaissuhde), ja jonka sisältönä ja tarkoituksena on veden tarjoaminen tai jätevesistä huolehtiminen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* antoi ratkaisuehdotuksensa 22.5.2014.

Tuomio: *Unionin tuomioistu*n hylkäsi 11.9.2014 antamassaan tuomiossa komission kanteen. Tuomioistuin katsoi, ettei se seikka, että Saksa ei sovello kustannusten kattamisen periaatetta tiettyihin toimintoihin, ei sellaisenaan mahdollista muiden perusteiden puuttuessa sen toteamista, että Saksa ei ole noudattanut vesipuidedirektiivin 2 artiklan 38 alakohdan ja 9 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

2.4.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

1. Asia C-172/13, komissio vastaan UK

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla – Konserneja koskeva rajat ylittävä tappiontasaus – Tappion lopullisuuden arviointiajankohta

Asia käsittely: *Komission* mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut SEUT 49 artiklan ja ETA-sopimuksen 31 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen lainsäädännön mukaiset ehdot ovat tehneet rajat ylittävästä tappiontasauksesta hyötymisen käytännössä mahdottomaksi. *Komissio* katsoo, että toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden tappioiden lopullisuutta on arvioitava tappiontasauksesta koskevan hakemuksen tekemisajankohdan mukaan, eikä välittömästi sen verovuoden päättymisen jälkeen, jona tappio syntyi, niin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä edellytetään.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (22.11.2013) Yhdistynyttä kuningaskuntaa. *Suomi* katsoi, että vaatimus tappioiden lopullisuuden arvioimisesta heti tappiollisen tilikauden päättymisen jälkeen on asiassa C-446/03, *Marks & Spencer*, annetun tuomion mukainen. Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmässä tappioiden käyttömahdollisuutta arvioidaan verovuosisikohtaisesti, eikä esimerkiksi vanhojen vuosien tappioita voida

käyttää toisen konserniyhtiön myöhempien vuosien voittoa vastaan. Tämän vuoksi myös tappioiden lopullisuutta tulee arvioida verovuosiakohtaisesti. Suomi katsoi lisäksi, että unionin tuomioistuimen tappioiden lopullisuutta koskevan oi-keuskäytännön on katsottava edellyttävän lopullisuuden arvioinnissa, että verovelvollisella ei ole lainkaan mahdollisuutta käyttää tappioita hyväkseen toisessa jäsenvaltiossa tulevana vuosina.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 23.10.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että komission kanne tulee hylätä. Julkisasiamies ehdotti *Marks & Spencer* -poikkeuksesta luopumista ja katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö on perusteltu verojärjestelmän johdonmukaisuuden säilyttämisen tai jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jaon säilyttämisen nojalla.

2. Asia C-409/13, neuvosto vastaan komissio

Kanteen kohde: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä – Komission oikeus vetää ehdotuksensa pois – Ehdotuksen poisvetämistä koskevan päätöksen kumoaminen – Vilpittömän yhteistyön periaate – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten tasapainon periaate – Päätöksen perusteluvelvollisuus

Asian käsittely: *Neuvosto* on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan lainsäädäntöehdotuksen peruuttamista koskevassa asiassa. Neuvosto vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen peruuttaa ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansille maille myönnettävää makrotaloudellista rahoitusapua koskevista yleisistä säännöksistä. Neuvosto katsoo, että kyseisen asetusehdotuksen peruuttaminen merkitsee SEU 13 artiklan 2 kohdassa ilmaistun toimivallanjaon periaatteen sekä toimielinten tasapainon periaatteen vakavaa loukkaamista. Neuvosto ei kiistä sitä, että peruuttamisoikeus on olemassa SEUT 293 artiklan 2 kohdan perusteella, mutta katsoo, että komissio ei kuitenkaan voi käyttää oikeutta harkinnanvaraisesti tai väärin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (16.1.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Suomi katsoi, että neuvostolle on nimenomaisesti tunnustettu SEUT 293 artiklan 1 kohdan nojalla oikeus muuttaa yksimielisesti komission ehdotusta. Jos komissiolla olisi rajoittamaton oikeus peruuttaa ehdotuksensa missä tahansa lainsäätämisen prosessin vaiheessa, se nostaisi komission samalle tasolle parlamentin ja neuvoston kanssa luoden komissiolle eräänlaisen veto-oikeuden lainsäätäjään nähden. Tämä veto-oikeus ylittäisi perussopimusten komissiolle antaman toimivallan. Lisäksi se tekisi SEUT 293 artiklan 1 kohdan merkityksettömäksi, sillä komissiolla olisi aina neuvoston yksimielisestä päätöksestä huolimatta mahdollisuus keskeyttää lainsäädäntöprosessi peruuttamalla ehdotuksensa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* katsoi 18.12.2014 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että neuvoston kanne tulee hylätä. Julkisasiamiehen mukaan SEUT 293 artiklan 2 kohdassa rajoitetaan ajallisesti komission peruuttamisoikeuden käyttöä. Komissio ei voi muuttaa eikä etenään peruuttaa ehdotustaan sen jälkeen, kun neuvosto on vahvistanut virallisen kantansa SEUT 294 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Vilpittömän yhteistyön periaatteen osalta julkisasiamies katsoi, että komission ja lainsäätäjien on keskusteltava perusteellisesti ennen ehdotuksen peruuttamista ja sen jälkeen. Julkisasiamies totesi, että esillä olevassa asiassa ei voida katsoa, että komissio olisi loukannut vilpittömän yhteistyön periaatetta.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-28/12, komissio vastaan neuvosto

Kanteen kohde: Norjan ja Islannin liittyminen Yhdysvaltojen ja unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen lentoliikennesopimukseen – Neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen kumoaminen – Kansainvälisiä sopimuksia koskeva SEUT 218 artikla

Asian käsittely: *Komissio* on nostanut unionin tuomioistuimessa neuvostoa vastaan kanteen, jossa se vaati kumoamaan neuvoston ja jäsenvaltioiden päätöksen, joka koskee Yhdysvaltojen, unionin ja sen jäsenvaltioiden, Islannin sekä Norjan välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamista unionin puolesta sekä Yhdysvaltojen, unionin ja sen jäsenvaltioiden, Islannin sekä Norjan välisen lisäsopimuksen allekirjoittamista unionin puolesta. Riidanalainen päätös koskee myös sopimuksen väliaikaista soveltamista. Komissio katsoo muun muassa SEUT 218 artiklan perusteella, että neuvoston olisi tullut tehdä riidanalainen päätös yksin eikä neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien kanssa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (14.9.2012) ja asiassa 11.11.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä neuvoston vaatimuksia. Väliintulokirjelmässä keskityttiin käsittelemään riidanalaisen päätöksen kohteena olevien sopimusten luonnetta ns. sekasopimuksina, jolloin sekä unioni että sen jäsenvaltiot ovat molemmat toimivaltaisista osallistumaan kyseisiin sopimuksiin. Suomi katsoi, että neuvoston päätöksen ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen yhdistäminen yhteen asiakirjaan ei ole perussopimusten vastaista vaan toimiva keino toteuttaa unionin yhtenäisen edustamisen jaetun toimivallan alalla.

2. Asia T-402/12, *Schlyter vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Teknisiä määräyksiä koskevat komission huomautukset – Direktiivi 98/34/EY teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

Asian käsittely: Euroopan parlamentin jäsen *Carl Schlyter* on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komissiota vastaan, koska komissio kieltäytyi luovuttamasta huomautuksiaan, jotka se oli esittänyt teknisten määräysten ilmoittamista koskevassa menettelyssä. Kyseiset huomautukset koskivat Ranskan ilmoitusta antaa lainsäädäntöä nanohiukkasaineita koskevien vuosi-ilmoitusten sisällöstä ja niiden jättämisen edellytyksistä. Schlyterin mukaan komissio on tulkinnut virheellisesti avoimuusasetusta katsoessaan, että kyseisten huomautusten luovuttaminen haittaisi tutkinta- ja tarkastustoimien tarkoitusta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (25.4.2013) ja asiassa (15.1.2014) pidetyssä suullisessa käsittelyssä Schlyteriä. Suomi katsoi, että komissio voi jättää direktiivin mukaiseen menettelyyn liittyvät asiakirjat luovuttamatta vain, jos se avoimuusasetuksen pääsäännön mukaisesti osoittaa, että luovuttaminen saattaisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa tutkintatoimien tarkoituksen suojaa. Teknisten määräysten ilmoittamista koskeva menettely poikkeaa niistä tutkintatoimista, joiden osalta unionin tuomioistuin on katsonut, että komissio voi vedota yleiseen oletamaan tutkintatoimien tarkoituksen suojan vahingoittumisesta. Kyseiset asiakirjat sisältävät ympäristötietoa, joten poikkeuksia, joiden nojalla komissio voi kieltäytyä luovuttamasta asiakirjaa, tulee tulkita suppeasti myös Århus-asetuksen nojalla. Lisäksi Suomi arvosteli tapaa, jolla komissio oli perustellut sitä, että ylivoimainen yleinen etu ei edellytä asiakirjojen luovuttamista.

3. Asia C-660/13, *neuvosto vastaan komissio*

Kanteen kohde: Sveitsin myöntämää taloudellista tukea koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan lisäpöytäkirjan allekirjoittamisesta annetun komission päätöksen kumoaminen – SEU 13 artiklan 2 kohdan rikkominen – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten välisen tasapainon periaate – Vilpittömän yhteistyön periaate

Asian käsittely: *Neuvosto* on nostanut unionin tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaatii tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen Sveitsin myöntämää taloudellista tukea koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan Kroatiaa koskevan lisäpöytäkirjan allekirjoittamisesta yksin unionin puolesta. Neuvosto väittää, että komissio loukkasi SEU 13 artiklan 2 kohdan mukaista toimivallanjaon periaatetta ja toimielinten välisen tasapainon periaatetta, koska se otti itselleen toimivaltuudet päättää unionin politiikoista, joita koskeva toimivalta kuuluu neuvostolle SEU 16 artiklan nojalla. Lisäksi komissio loukkasi jäsenvaltioiden toimivaltaa allekirjoittamalla lisäpöytäkirjan yksinomaan unionin nimissä. Neuvosto väittää myös, että komissio rikkoi SEU 13 artiklan 2 kohdassa olevaa vilpittömän yhteistyön periaatetta, koska se loukkasi tietoisesti neuvostolle SEU 16 artiklan

nojalla kuuluvia toimivaltuuksia. Komissio jätti jäsenvaltioiden aseman huomiotta SEU 4 artiklan 1 kohtaan perustuvan annetun toimivallan periaatteen vastaisesti.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (17.6.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Lisäpöytäkirja on luonteeltaan sellainen poliittinen toimenpide, joihin liittyen neuvottelumandaatin antamisen lisäksi myös allekirjoittamisesta päättäminen kuuluu neuvostolle SEU 16 artiklan 1 kohdan nojalla. Muussa tapauksessa neuvostolla ei olisi keinoja varmistaa, että se toimenpide, jonka toteuttamiseen komissiolle annettiin valtuus, todella vastaa kyseistä valtuutusta, tai että on unionin politiikan mukaista lopulta toteuttaa alun perin suunniteltu toimenpide. Lisäksi Suomi keskittyi tarkastelemaan neuvoston väitettä, jonka mukaan lisäpöytäkirjan allekirjoittaminen merkitsi jäsenvaltioiden aseman huomiotta jättämistä annetun toimivallan periaatteen vastaisesti. Suomi korosti olevan ilmeistä, että Sveitsin rahoitusosuuden kohteet koskevat merkittävilta osin aloja, jotka kuuluvat joko unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan tai jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan.

4. Asia C-73/14, neuvosto vastaan komissio

Kanteen kohde: Komission päätös esittää kansainväliselle merioikeudelle kirjallinen lausunto – SEU 13 artiklan 2 kohta – Toimivallanjaon periaate ja toimielinten välisen tasapainon periaate sekä vilpittömän yhteistyön periaate – SEUT 218 artiklan 9 kohta – SEU 16 artiklan 1 kohta

Asian käsittely: *Neuvosto* on nostanut unionin tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, jossa vaaditaan tuomioistuinta kumoamaan komission päätös esittää kansainväliselle merioikeustuomioistuimelle (ITLOS) kirjallinen lausunto EU:n nimissä ilman neuvoston hyväksyntää. Neuvosto väittää, että komission päätöksellä loukataan SEU 13 artiklan 2 kohdan mukaista toimivallanjaon periaatetta ja siten toimielinten välisen tasapainon periaatetta. ITLOS on kansainvälisellä sopimuksella perustettu elin, jonka toimilla on oikeusvaikutuksia, minkä vuoksi neuvoston olisi pitänyt vahvistaa unionin puolesta esitettävä kanta SEUT 218 artiklan 9 kohdan mukaisesti. Lisäksi komissio rikkoi joka tapauksessa SEU 16 artiklan 1 kohtaa anastamalla itselleen politiikkojen määrittelyä koskevia tehtäviä, jotka perussopimuksen kyseisen määräyksen mukaan kuuluvat yksinomaan neuvostolle.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.7.2014) neuvoston vaatimusta komission päätöksen kumoamisesta. Suomi keskittyi esittämään erityisesti neuvoston kantoja tukevia lisäargumentteja sille, miksi SEUT 218 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun menettelyn on katsottava soveltuvan esillä olevan kaltaisissa tilanteissa. Suomi korosti, että ITLOS:n ratkaisulla voi olla oikeudellisia vaikutuksia ja että esillä oleva lausuntomenettely on pitkälti rinnastettavissa muihin SEUT 218 artiklan 9 kohdan soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin. Jättäessään noudattamatta SEUT 218 artiklan 9 kohdassa määrättyä menettelyä komissio rikkoi myös SEU 16 artiklaa ja SEU 13 artiklaa.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat, unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen **lausunnon** siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu.

2.5.1 Lausunnot

1. Lausuntopyyntö 1/13, *Haagin lapsikaappaus sopimus*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – Vuoden 1980 Haagin yleissopimus kansainvälisestä lapsikaappauksesta

Asian käsittely: *Euroopan komissio* esitti unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun lausuntopyynnön, joka koski unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivallanjakoa liittyen vuonna 1980 tehtyyn yksityisoikeuden alaa koskevaan Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta. Komissio tiedusteli, kuuluuko kolmannen maan liittymistä yleissopimukseen koskeva hyväksyntä unionin yksinomaiseen toimivaltaan vai unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.9.2013) ja asiassa 1.4.2014 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että kolmannen maan liittymistä Haagin lapsikaappaus sopimukseen koskeva hyväksyntä kuuluu unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Asia kuuluu vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alaan, jolla toimivalta on lähtökohtaisesti jaettua. Unionilla on yksinomainen toimivalta vain SEUT 3 artiklassa tarkoitetuilla aloilla, eikä yleissopimuksen soveltaminen unionin jäsenvaltion ja yleissopimukseen liittyvän kolmannen valtion välisessä suhteessa kuulu näihin.

Lausunto: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.10.2014 antamassaan lausunnossa, että sen hyväksyminen, että kolmas valtio liittyy vuonna 1980 tehtyyn yksityisoikeuden alaa koskevaan yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta, kuuluu Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

2. Lausuntopyyntö 2/13, *EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen – Sopimusluonnoksen EU:n perussopimusten mukaisuus

Asian käsittely: *Euroopan komissio* esitti unionin tuomioistuimelle SEUT 218 artiklan 11 kohdassa tarkoitetun lausuntopyynnön, joka koski sitä, onko sopimusluonnos, joka koskee Euroopan unionin liittymistä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen, sopusoinnussa perussopimusten kanssa. Komissio esitti lausuntopyynnössään, että sopimusluonnos on sopusoinnussa perussopimusten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (14.10.2013) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.-6.5.2014) komission tavoin, että sopimusluonnos on sopusoinnussa EU:n perussopimusten kanssa. Suomi korosti liittymisen symbolista arvoa ja sen merkitystä yksilön oikeuksien kannalta. Liittymisen laajuuden osalta Suomi katsoi olevan tärkeää, että EU voi jatkossa liittyä kaikkiin EIS:n nykyisiin ja tuleviin pöytäkirjoihin ja

lisäpöytäkirjoihin, mukaan lukien sellaiset pöytäkirjat, joita kaikki jäsenvaltiot eivät ole ratifioineet. Suomi keskittyi huomautuksissaan erityisesti kysymykseen liittymisen vaikutuksista unionin tuomioistuimen toimivaltuuksiin ja katsoi, että liittymissopimus täyttää oikeuskäytännössä asetut keskeiset reunaehdot, koska unionin tuomioistuimen toimivallan luonne ja tehtävät säilyvät olennaiselta osin ennallaan eikä unionin oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä loukata. Suomi kuitenkin esitti eräitä epäilyksiä koskien komission analyysiä liittymisen vaikutuksista unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla.

Lausunto: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.12.2014 antamassaan lausunnossa, että liittymissopimusluonnos ei ole sopusoinnussa EU:n perussopimusten kanssa. Tuomioistuin nosti lausunnossaan esiin useita seikkoja, joiden se katsoi vaarantavan unionin ja sen oikeuden erityispiirteiden säilyttämistä koskevan tavoitteen sekä rikkovan määräystä, jonka mukaan liittyminen ei saa vaikuttaa unionin toimivaltaan eikä sen toimielinten toimivaltuuksiin.

2.5.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Lausuntopyyntö 1/14, *Urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskeva yleissopimus*

Lausuntopyynnön kohde: SEUT 218 artiklan 11 kohta – Urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskeva yleissopimus – Laittoman urheiluvetoonlyönnin käsite

Asian käsittely: Malta on esittänyt unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön, jossa se tiedustelee, onko urheilukilpailujen manipuloinnin estämistä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen luonnoksen 3 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettu laittoman urheiluvetoonlyönnin määritelmä, luettuna yhdessä sopimuksen 9 ja 11 artiklan kanssa, yhdenmukainen perussopimusten, erityisesti SEUT 18, 49 ja 56 artiklan kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.11.2014), että sopimuksella ei muuteta voimassaolevaa oikeutta ja että sen määräykset ovat yhdenmukaiset perussopimusten määräysten kanssa.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso). Kertomuskaudella ei ole vastattu komission SEUT 260 artiklan 2 kohdan perusteella käynnistämiin, SEUT 258 artiklassa tarkoitettussa asiassa annetun tuomion puutteellista täytäntöönpanoa koskeviin rikkomusmenettelyihin. Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä² koskevissa virallisissa huomautuksissa (3.1.2) ja perustelluissa lausunnoissa (3.2.2) viitataan mahdollisuuteen soveltaa SEUT 260 artiklan 3 kohtaa.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 27.1.2014 (2013/2299); *Sikojen suojelu*

Komissio katsoo, että Suomi ei ole varmistanut sikojen suojelun vähimmäisvaatimuksia koskevassa direktiivissä 2008/120/EY asetettujen emakoiden ryhmäkasvatusta koskevien vaatimusten kansallista noudattamista.

² Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

Suomi antoi vastauksessaan (24.3.2014) tiedot sikaloista, joita emakkojen kasvattamista ryhmässä koskevat säännökset koskevat, sekä niistä sikaloista, joissa säännöksiä ei tällä hetkellä noudateta ja kuvasi ne toimenpiteet, jotka Suomessa tulleen toteuttamaan sen valvomiseksi, että direktiivin säännöksiä noudatetaan.

2. Virallinen huomautus 21.2.2014 (2012/4097); Tekijänoikeuskorvauksen maksaminen jakeluveloitteen alaisten kanavien edelleen lähettämisestä

Komissio katsoo, että Suomen tekijänoikeuslain 25 i ja 47 §:n säännökset, joiden mukaan verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoava teleyritys saa lähettää edelleen siirtovelvollisuuden alaisia kanavia Suomessa hankkimatta siihen lupaa tekijöiltä ja maksamatta korvausta esittäjille ja äänitteiden tuottajille, eivät ole sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisia.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (16.4.2014) ryhtyvänsä valmistelevaan tekijänoikeuslain muuttamista siten, että siihen sisällytetään tekijöille, esittäjille ja tuottajille oikeus korvaukseen jakeluveloitteen alaisten kanavien edelleen lähettämisestä.

3. Virallinen huomautus 22.4.2014 (2014/2001); Sopimattomat kaupalliset menettelyt

Komissio katsoo, että kaikkia sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittuja termejä ei ole sisällytetty Suomen kansalliseen lainsäädäntöön, mikä voi komission mukaan muuttaa säännösten soveltamisalaa. *Komissio* katsoo lisäksi, että eräiden direktiivin I liitteessä tarkoitettujen sopimattomien kaupallisten menettelyjen kieltoja (puffien kieltä, pyramidimyyntijärjestelyjen kieltä, sekä aggressiivisina pidettävien myyntiyhteydenottojen kieltä) ei ole pantu täytäntöön riittävän selkeästi, koska kansallisessa lainsäädännössä on osin käytetty eri sanamuotoja kuin direktiivissä. Direktiivin 1 liitteen 14 kohdassa tarkoitettujen pyramidimyyntijärjestelyjen osalta *komissio* katsoo, että säännöstä ei ole pantu täytäntöön riittävän täsmällisesti, koska Suomen lainsäädännössä ei edellytetä menettelyn sopimattomuudelta, että kuluttaja tekee suorituksen liittyessään pyramidijärjestelyyn.

Suomi kiisti vastauksessaan (19.6.2014) komission väitteet muilta osin paitsi pyramidimyyntijärjestelyn kiellon osalta ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö täyttää sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin vaatimukset. *Suomi* katsoi, että vaikka kansallisessa lainsäädännössä ei ole toistettu direktiivin tekstiä sellaisenaan, kansalliset säännökset vastaavat direktiivin sisältöä läpinäkyvällä ja oikeusvarmuuden antavalla tavalla. Pyramidimyyntijärjestelmien kiellon osalta *Suomi* ilmoitti ryhtyvänsä valmistelevaan kansallisen lainsäädännön muuttamista siten, että pyramidimyyntijärjestelmän määritelmään lisätään vaatimus kuluttajan järjestelmässä tekemästä suorituksesta.

4. Virallinen huomautus 11.7.2014 (2014/2068); Ajokorttidirektiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, että *Suomi* ei ole noudattanut ajokorttidirektiivin 2006/126/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2009/113/EY ja 2011/94/EY, mukaisia velvoitteitaan. *Komissio* katsoo muun muassa, että Suomen viranomaisten käytäntö antaa kadonneen tai varastetun ajokortin tilalle ajokortin kaksoiskappale, jonka voimassaolo päättyy samana päivämääränä kuin kadonneen tai varastetun kortin voimassaolo olisi päättynyt, on ajokorttidirektiivin 7 artiklan 2 kohdan vastainen.

Suomi kiisti vastauksessaan (9.10.2014) komission ajokorttidirektiivin 7 artiklan 2 kohtaa koskevat väitteet ja katsoi, ettei ajokorttidirektiivissä säännellä kysymystä ajokortin kaksoiskappaleen voimassaoloajasta ja että kaksoiskappaleen voimassaolon sitominen alkuperäisen ajokortin voimassaoloon on välttämätöntä väärinkäytösten estämiseksi. *Komission* muiden väitteiden osalta *Suomi* totesi vastauksessaan, että kansallista lainsäädäntöä tulleen näiltä osin selkeyttämään.

5. Virallinen huomautus 11.7.2014 (2014/2092); Autoveron määrä toisesta jäsenvaltiosta vuokratun tai liisatun ja siellä rekisteröidyn ajoneuvon osalta

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt SEUT 56–62 artiklassa määrättyjä velvoitteitaan, koska se kantaa Suomessa vakinaisesti asuvan toisessa jäsenvaltiossa liisaaman tai vuokraaman moottoriajoneuvon rekisteröinnistä täyden rekisteröintiveron ottamatta huomioon ajoneuvon käyttöaikaa, vaikka ajoneuvoa ei olisi tarkoitus käyttää eikä sitä käytetä pysyvästi pääasiassa Suomessa. Komissio katsoo, että Suomen palautuksesta tekemä lisävähennys 300 euroa, voi joissakin tilanteissa olla palveluiden tarjoamisen vapauden rajoitukseen rinnastuva toimenpide.

Suomi kiisti vastauksessaan (9.10.2014) komission väitteet ja katsoi, että sen kansallinen autoverolainsäädäntö, jossa säädetään toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien vuokra- tai leasingajoneuvon käytön päättymisen jälkeen maksettavasta ja käytön kestoon suhteutetusta vientipalautuksesta ja jossa lisäksi säädettäisiin vientipalautukselle maksettavasta korosta, ei ole ristiriidassa SEUT 56–62 artiklan ja suhteellisuusperiaatteen vaatimusten kanssa. Suomi katsoi lisäksi, että vientipalautuksesta tehtävän vähennyksen perusteena on hallinnollinen lisäpalvelu, joka muodostuu asiantuntijan tekemästä ajoneuvon arvon määrittämisestä palautusajankohtana.

6. Virallinen huomautus 11.7.2014 (2014/2122); Kabotaasiliikenne

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntö estää Suomen ulkopuolelle sijoittautuneita tieliikenteenharjoittajia harjoittamasta tehokkaasti asetuksessa N:o 1072/2009 sallitut kolme kabotaasikuljetusta Suomessa. Komissio katsoo, että asetuksessa N:o 1072/2009 kabotaasikuljetuksen määritelmää ei rajoiteta siihen, että siihen kuuluisi vain yksi kuormaamis- tai purkamiskerta. Komission mukaan yhteen kabotaasikuljetukseen voi kuulua useampia purkamiskertoja. Komissio katsoo, että Suomen lainsäädännössä säädetty "enintään kymmenen kabotaasikuljetusta kolmen kuukauden sisällä" -edellytys estää Suomen ulkopuolelle sijoittautuneiden tieliikenteenharjoittajien vapautta harjoittaa tilapäistä liikennettä Suomessa. Lisäksi komissio esitti väitteitä kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 25 §:ssä säädetystä rekisteröintivaatimuksesta.

Suomi kiisti vastauksessaan (9.10.2014) komission väitteet ja totesi Suomen lainsäädännön olevan unionin oikeuden mukainen. Asetuksessa N:o 1072/2009 ei määritellä "kabotaasiliikenteen" eikä "kabotaasimatkan" käsitteiden tarkkaa sisältöä, joten jäsenvaltio voi määritellä, että kuorman purkaminen muodostaa yhden kabotaasikuljetuksen. Suomen asettama edellytys kymmenestä kabotaasikuljetuksesta kolmen kuukauden aikana on tarpeen, jotta kabotaasiliikenteen tilapäisyys voidaan selkeästi määritellä ja tilapäisyyttä voidaan tehokkaasti valvoa. Lisäksi vastauksessa selvennettiin kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 25 §:ää.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 29.11.2013 (2013/0375-2013/0382); Kahdeksan direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2010/64/EU, 2012/24/EU, 2012/26/EU, 2013/2/EU, 2013/15/EU, 2013/21/EU, 2013/22/EU ja 2013/24/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (27.1.2014) todettiin, että direktiivit 2010/64/EU, 2012/26/EU, 2013/21/EU ja 2013/24/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2012/24/EU, 2013/2/EU, 2013/15/EU ja 2013/22/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

2. Virallinen huomautus 27.1.2014 (2014/0090-2014/0101); Kahdentoista direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2010/44/EU, 2011/24/EU, 2011/82/EU, 2011/83/EU, 2011/85/EU, 2011/95/EU, 2011/98/EU, 2012/36/EU, 2012/37/EU, 2012/46/EU, 2012/52/EU ja 2013/36/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (26.3.2014) todettiin, että direktiivit 2010/44/EU, 2011/83/EU, 2011/85/EU, 2011/98/EU, 2012/36/EU, 2012/46/EU ja 2012/52/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2011/24/EU, 2011/82/EU, 2011/95/EU, 2012/37/EU ja 2013/36/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitua täytäntöönpanoaikataulua.

3. Virallinen huomautus 31.3.2014 (2014/0247); Direktiivin 2008/94/EY täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/94/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (28.5.2014) todettiin, että direktiivin 2008/94/EY täytäntöönpano on kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Virallinen huomautus 22.7.2014 (2014/0336 – 2014/0338); Kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2012/27/EU, 2012/39/EU ja 2014/18/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (19.9.2014) todettiin, että direktiivit 2012/27/EU ja 2014/18/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivin 2012/39/EU täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 22.11.2013 (2013/2084); Kansallisen syrjinnän vastaisen elimen toimivalta

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta annetun direktiivin 2000/43/EY 13 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska Suomessa ei ole nimetty elintä hoitamaan 13 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä työelämän kysymyksissä eikä näiden tehtävien hoitamista ole myöskään käytännössä varmistettu. Komissio katsoo erityisesti, että Suomessa ei ole nimetty elintä, jonka toimivaltaan nimenomaisesti kuuluisi 13 artiklassa tarkoitettu syrjinnän uhrien itsenäinen avustaminen näiden tekemiä syrjintävalituksia tutkittaessa, kun kyseessä on työelämään liittyvä syrjintä.

Suomi kiisti vastauksessaan (17.1.2014) komission väitteet ja katsoi, että Suomen lainsäädäntö täyttää direktiivin 13 artiklassa asetetut vaatimukset. Työelämän syrjintää koskevat kysymykset on jaettu vähemmistövaltuutetun ja työsuojeluviranomaisten kesken. Yksittäisten työsyrintätapausten valvonnassa ensisijainen toimivaltainen viranomainen on työsuojeluviranomainen, kun taas direktiivin 13 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta ensisijaisesti vastuussa on vähemmistövaltuutettu. Suomi lupasi kuitenkin vireillä olevan yhdenvertaisuuslain uudistuksen yhteydessä poistaa viranomaisten toimivaltuuksiin liittyvät mahdolliset epäselvyydet täsmentämällä työsyrintäasioita nykyisin hoitavien viranomaisten asemaa, tehtäviä ja toimivaltuuksia koskevia säännöksiä asianomaisessa lainsäädännössä.

2. Perusteltu lausunto 31.3.2014 (2013/2137); Rautatiejärjestelmän yhteentoimivuus yhteisössä, direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole toteuttanut kaikkia tarvittavia toimenpiteitä rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta yhteisössä annetun direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpanemiseksi Manner-Suomen osalta.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (28.5.2014) täsmentävänsä direktiivin täytäntöönpanoa. Säädosmuutokset toteutetaan kesän 2014 kuluessa.

3. Perusteltu lausunto 22.4.2014 (2012/2150); Työntekijöiden suoja työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa kirjanpidollisiin varauksiin perustuvien eläkejärjestelmien osalta

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut työntekijöiden suojasta työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa annetun direktiivin 2008/94/EY 8 artiklan mukaisia velvoitteitaan, sillä se ei ole toteuttanut toimenpiteitä sellaisten lisäeläkkeiden suojaamiseksi, jotka perustuvat työnantajan kirjanpidollisiin varauksiin.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (19.6.2014), että lainsäädäntötoimet direktiivin 8 artiklan täytäntöön panemiseksi siltä osin kuin kyse on työnantajan kirjanpidollisiin varauksiin perustuvista lisäeläkejärjestelmistä ovat edelleen vireillä. Samalla komissiolle ilmoitettiin arvio lainsäädäntömuutosten etenemisaikataulusta.

4. Perusteltu lausunto 11.7.2014 (2011/2196); Uimaveden laadun hallinta, direktiivin 2006/7/EY täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole kaikilta osin saattanut uimaveden laadun hallinnasta annettua direktiiviä 2006/7/EY asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Erityisesti komissio huomauttaa, ettei direktiivissä säädettyä uimareiden "huomattavaa määrää" koskevaa ilmaisua ole saatettu asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (10.9.2014), että direktiivin täytäntöönpanoa on täydennetty Manner-Suomen osalta komission esittämien väitteiden johdosta. Ilmaisua "huomattava määrä" on lisätty kansalliseen lainsäädäntöön. Vastauksessa todettiin myös, että Ahvenanmaan tarkoituksena on vastaavalla tavalla tehdä lainsäädäntömuutoksia komission esittämien väitteiden osalta.

5. Perusteltu lausunto 11.7.2014 (2013/0135); Tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa, direktiivin 2011/65/EU täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut osaksi kansallista lainsäädäntöään kaikkia direktiivin säännöksiä Manner-Suomen osalta. Komissio muistuttaa myös taloudellisista seuraamuksista, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä voi seurata SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla.

Suomi kiisti vastauksessaan (10.9.2014) komission väitteet täytäntöönpanon puutteellisuudesta ja täytäntöönpanotoimien ilmoittamatta jättämisestä ja osoitti vastauksessaan ne kansallisen lainsäädännön kohdat, joilla komission mainitsemat direktiivin kohdat on pantu täytäntöön. Suomi katsoi myös, että SEUT 260 artiklan 3 kohta ei voi tulla asiassa sovellettavaksi, koska se ei ole jättänyt täyttämättä velvollisuuttaan ilmoittaa komissiolle direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteistä.

6. Perusteltu lausunto 11.7.2014 (2014/0091); Potilasdirektiivin täytäntöönpano (rajat ylittävä terveydenhuolto)

Komissio katsoo, että Suomi ei ole ilmoittanut komissiolle kaikista säännöksistä, joilla sen kansallinen lainsäädäntö olisi saatettu potilasdirektiivin mukaiseksi.

Suomi kiisti vastauksessaan (10.9.2014) komission väitteet ja esitti asiaa selkeyttävästi ne kansalliset säännökset, joilla komission mainitsemat potilasdirektiivin artiklat on pantu täytäntöön.

7. Täydentävä perusteltu lausunto 26.9.2014 (2007/2237); Yhteisön vesipolitiikan puitteet (direktiivin 2000/60/EY täytäntöönpano)

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään kaikkia direktiivin säännöksiä Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan osalta.

Suomi katsoi vastauksessaan (25.11.2014) Manner-Suomen osalta, että direktiivi on saatettu asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Vastauksessa todettiin Suomen olevan kuitenkin valmis täsmentämään vesienhoidon järjestämisestä annettua valtioneuvoston asetusta komission eräiden väitteiden osalta. Suomi myönsi Ahvenanmaan maakunnan osalta, että direktiivin täytäntöönpano on vielä puutteellinen eräiden säännösten osalta. Näiden säännösten osalta vastauksessa todettiin, että direktiivin täytäntöönpanoa tullaan täydentämään muuttamalla maakunnan vesilakia. Muilta osin Suomi kiisti komission Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntöä koskevat väitteet. Lisäksi direktiivin eräiden kohtien täytäntöönpanon osalta maakunnan lainsäädäntöä luvattiin vielä täsmentää komission vaatimuksista johtuen.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 22.11.2013 (2013/0134); Direktiivin 2011/62/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2011/62/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.1.2014) todettiin, että direktiivi 2011/62/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Perusteltu lausunto 11.7.2014 (2013/0378); Pakkaukset ja pakkausjätteet, direktiivin 2013/2/EU täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2013/2/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (10.9.2014) todettiin, että direktiivi 2013/2/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

4 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 103 kpl ja Ahvenanmaan osalta 51 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Näkymä rue Niedergrünwald -kadulta
Unionin tuomioistuimen istunto,
viiden tuomarin jaosto

Kuvat takakannessa:
Salle de Pas Perdus -sali
Palatsin pääsisäänkäynti

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin

